OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 51 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 12.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 28 JUNIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

HET POSTWEZEN OP JAVA.

In ons nummer 88 van het laatstverloopene jaar gaven wij onze meening te kennen over den toestand waarin deze gewigtige tak van administratie in Nederlandsch Indie verkeert. Wij beweerden alstoen dat er onregelmatigheden van allerlei aard in den dienst der posterijen plaats hadden, en stelden het wenschelijke op den voorgrond dat men eindelijk eens eenige goede vruchten mogt ontwaren van de inspectie-reize van den tegenwoordigen Directeur der posterijen, een ambtenaar die ettelijke jaren geleden uit Nederland is afgezonden met het bepaalde doel, om verbeteringen in het postwezen op Java daar te stellen.

Sedert dien tijd zijn er niet alleen geene verbeteringen in het postwezen daargesteld; de ongeregeldheden, die in den dienst der posterijen plaats hebben, duren niet alleen voort, maar nemen zelfs hand over hand toe, in die mate dat dezelve aanzienlijke handelsbelangen in de waagschaal stellen, zoodat het meer dan tijd wordt, om door alle geoorloofde middelen van openbaarheid de aandacht der Hooge Regering te vestigen op de stiefmoederlijke bedeeling, welke eene der grootste en aanzienlijkste handelsteden van Java ten opzigte van de postadministratie te beurt valt.

Het is om deze redenen dat wij het in het belang van Java's tweede hoofdplaats noodzakelijk achten, om nogmaals op de postaangelegenheden terug te komen; daartoe gepaste aanleiding vindende in het beheer der brievenpost tusschen de beide eerste handelsteden van Java, BATAVIA en SOERABAYA.

Het is van algemeene bekendheid, welke zorgen door het Britsche gouvernement worden aangewend, om het vervoer der zoogenaamde landmailpaketten te bespoedigen, en in welken korten tijd die paketten uit Europa naar Singapore worden overgebragt. Maar het stelsel van spoed in de post-expeditie wordt vervangen door een stelsel van onbegrijpelijke traagheid en onverschilligheid, zoodra de brieven, voor Nederlandsch Indie bestemd, Batavia bereikt hebben, alwaar dezelven zonder eenige billijke reden volle *vier en twintig* uren, ja dikwijls langer, moeten blijven liggen, alvorens naar hunne verdere bestemming te worden verzonden.

Op Vrijdag den 18den Junij ll. zijn de postpaketten uit Europa des voormiddags ten acht ure te Batavia aangebragt. Zelfs na eenen rusttijd van *volle vier en twintig* uren hadden dus die paketten op Zaturdag den 19den Junij daaraanvolgende over Java verzonden moeten worden, maar dit schijnt zelfs dit maal niet te zijn inachtgenomen, men heeft het doelmatig geacht om dien rusttijd nog met *volle vier en twintig* uren te vermeerderen, zoodat die paketten eerst Zondag den 20sten Junij hunne reize aanvaard hebben met een stoomschip dat op zijne reize eerst Samarang moest aandoen, aldaar niet alleen de voor die plaats bestemde paketten moest afgeven, maar aldaar waarschijnlijk tevens passagiers en goederen moest innemen of ontlossen, immers, dat eerst op Woensdag den 23sten Junij des voormiddags ten elf ure die plaats heeft verlaten en op Vrijdag den 25sten Junij des namiddags ten drie ure zijne bestemming bereikt heeft.

Doch men is nog verder gegaan; men heeft dit uitnemend middel van versnelde gemeenschap tevens te baat genomen voor de verzending der gewone brievenpost, die Zaturdag den 19den Junij des namiddags ten zes ure van Batavia had behooren te worden verzonden, om in den vroegen morgen van Donderdag den 24sten Junij te Soerabaya aan te komen.

Onze stad leverde dus laatstleden Donderdag het zonderlinge maar niet zeer verblijdende schouwspel op van eenen postdag zonder posttijdingen en onze handelaren zagen zich op dien dag verstoken niet alleen van hunne Europesche brieven, die zij billijkerwijze twee dagen vroeger hadden behooren te ontvangen, maar zelfs van hunne briefwisseling met eene der voornaamste handelsplaatsen op Java.

Dat hierdoor aanzienlijke belangen kunnen worden in de waagschaal gesteld, belangrijke verliezen en winstdervingen kunnen worden geleden, zal wel niemand met eenigen redelijken grond kunnen betwijfelen.

De handelaar rekent bij zijne transactien en speculatien op eene geregelde postgemeenschap. Die postgemeenschap is door het Gouvernement op eene *officieele* wijze vastgesteld en aangekondigd; zij is dus eene der grondslagen waarop zijne handelingen berusten.

Nalatigheid of onvoorzigtigheid der postbeambten in de verzending der brieven doet, uit krachte van de wet, eene verbindtenis ontstaan tusschen den Directeur der producten en civiele magazijnen, die het hoofdbeheer over de posterijen voert, en den handelaar, die door die nalatigheid of onvoorzigtigheid schade heeft geleden, want de wet stelt iemand niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke hij door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die welke veroorzaakt is door de daad van personen voor welke men verantwoordelijk is, of door zaken welke men onder zijn opzigt heeft.

Nalatigheid of onvoorzigtigheid der postbeambten van den aard door ons hier boven opgegeven stelt, volgens de bepalingen van het burgerlijke regt eene *onregtmatige daad* daar, en elke onregtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebragt, stelt dengenen door wiens schuld de schade veroorzaakt is, in de verpligting om dezelve te vergoeden.

Ziedaar onzes inziens de wettelijke verbindtenissen, welke het postwezen op Java jegens den handel in het bijzonder en jegens de ingezetenen in het algemeen te vervullen heeft, doch ook uit een staathuishoudkundig oogpunt beschouwd, bestaan er ten opzigte van het postwezen verpligtingen der Regering tegen over het publiek.

De staathuishoudkunde toch leert ons dat het de pligt is der Regering, die het met de algemeene welvaart wel meent om, zonder den handel eenige hinderpalen in den weg te stellen, dien te begunstigen en tot zijnen bloei mede te werken.

De middelen daartoe zijn uit hun aard niet in de magt der particulieren gesteld, en daaronder rangschikt de staathuishoudkunde ook voornamelijk een goed beheer der brievenpost, waardoor de correspondentie wordt vergemakkelijkt en de speculatie, een der drijfveeren van de handelszaken, wordt begunstigd. Het daarstellen en bevorderen van alle middelen van gemeenschap toch is van zoo grooten invloed op den handel dat men, volgens het gevoelen van eenen beroemden staathuishoudkundigen schrijver, den trap van beschaving eens volks naar de volmaaktheid der middelen van vervoer kan beoordeelen.

Ziedaar in korte woorden eene der theorien van de staathuishoudkunde, toegepast op het postwezen in deze gewesten.

In het belang van den handel dezer aanzienlijke koopstad, hebben wij het niet ondoelmatig geacht om ook onze stem te voegen bij die welke zich dezer dagen doen hooren over eene handeling der postadministratie, welke zoo die al van nalatigheid, toch nimmer van onvoorzigtigheid is vrij te pleiten, daar men de landmailpaketten aan een wegens deszelfs zwakke stoomkracht bekend vaartuig willende toebetrouwen, toch had kunnen voorkomen dat de gewone post-expeditie aan dezelfde kansen van stoom, weer en wind werd blootgesteld, te meer daar de gewone middelen van vervoer der postdirectie ten dienste stonden.

In het belang van het algemeen achten wij het wenschelijk dat maatregelen worden genomen, waardoor deze plaats aan de kans ontkome, om ten tweeden male gedurende bijna twee maal vier en twintig uren te worden afgesneden van de postgemeenschap met de hoofdstad van Nederlandsch Indie.

In het belang van de Regering, van den handel en van het publiek hopen wij dat de thans plaats gehad hebbende nalatigheid of onvoorzigtigheid geene schade moge hebben berokkend, maar achten ons tevens verpligt eene waarschuwende stem te verheffen tegen eene herhaling van zoodanige handelingen, welke weinig geschikt zijn om vertrouwen in te boezemen jegens de ambtenaren der postadministratie, die maar al te ligtvaardig schijnen over het hoofd te zien dat aan hunne naauwgezetheid, ijver en goed overleg den handel en het publiek zeer veel gelegen ligt.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN
van den 19den en 23sten *Junij* 1858 N°. 49—50.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!
doet te weten:

Dat Hij, willende gevolg geven aan de door het opperbestuur verleende magtiging tot het geven eener authentieke uitlegging van eenige bepalingen van het reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indie (staatsblad 1856 no. 74);

Lettende op de artikelen 20, 29, 31, 33 en 110 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te verklaren:

dat de bepalingen van de artikelen 12—20 van het reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indie (staatsblad 1856 no. 74), alleen toepasselijk zijn op werken in Nederlandsch-Indie gedrukt, behoudens de uitzonderingen vermeld in de artikelen 13 en 15;

dat de buiten Nederlandsch-Indie, hetzij in Nederland, hetzij in den vreemde gedrukte en aldaar uitgegevene werken, alleen door het reglement op de drukwerken kunnen worden getroffen, wanneer zij iets inhouden, hetwelk als strijdig met de rust en openbare orde van Nederlandsch-Indie, bij de artikelen 21, 22, 23, 24, 25, 26 en 28 is strafbaar gesteld; en

dat tot het plegen in eenig drukwerk van de bij die artikelen vermelde misdrijven het kwaad of boosaardig opzet vereischt wordt.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende zal deze in het staatsblad van Nederlandsch Indie geplaatst en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 22sten Junij 1858.

CHS. F. PAHUD.

De fd. Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

(Staatsblad no. 73.)

Bij Koninklijk besluit van den 5den April 1858 on. 79, is aan den kolonel direkteur der genie van het leger in Oost-Indie W. C. von Schierbrand, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van kommandeur der tweede klasse der orde van Albrecht, hem door Zijne Majesteit den Koning van Saksen geschonken.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 3 Februarij 1858, litt. A, no. 9, is aan den Oost-Indischen hoofdambtenaar, met verlof in Nederland, A. M. Bousquet, laatstelijk resident van Banka, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 17 Februarij 1858, litt. A, no. 6, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland, J. H. C. van Dijck, laatstelijk derden kommies bij de direktie van financien te Batavia, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de eerste kommies op het gouvernements bureau te Padang W. A. van der Linden.

INGETROKKEN:

De benoeming van F. J. von Jett de Bruijn, tot kommies op het residentie-kantoor, tevens griffier bij den raad van justitie en secretaris der weeskamer, te Ternate.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den sekretaris der residentie Batavia A. Fitz Verploegh.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan A. G. A. van den Bergh, laatstelijk kontroleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang.

BENOEMD:

Tot kommies op het bureau van den resident der Padangsche Bovenlanden, de tweede kommies op het bureau van den assistent-resident en magistraat van Padang C. A. van Dinter.

Tot tweeden kommies op het bureau van den assistent-resident en magistraat van Padang, de kommies op het bureau van den resident der Padangsche Bovenlanden W. van Ommen.

Tot eersten onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Weltevreden, de eerste onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Soerabaija H. W. C. Roock.

Tot eersten onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Soerabaija, de onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Djokjokarta J. H. Retel.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Consul-Generaal van Frankrijk in Nederlandsch-Indie,

IS BENOEMD:

Tot zijnen consulairen agent te Samarang, de heer jhr. P. Druijvesteijn.

Schutterijen, enz.

BIJ DE BATAVIASCHE SCHUTTERIJ.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de kapitein F. H. C. Cramerus.

Op zijn verzoek, eervol, de eerste luitenant J. M. Knaud, van het korps papangers, mooren en bengaleezen.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SOERABAIJA.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, de kapiteins W. Hulshoff en S. M. Waanders, de tweede luitenant-auditeur mr. J. C. van der Schalk en de tweede luitenant W. Mashaupt.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de eerste luitenant J. B. van den Dungen Bille.

BENOEMD:

Tot kapitein, mr. A. M. Meertens, vroeger kapitein bij dat korps, wegens vertrek als zoodanig eervol ontslagen.

Tot eersten luitenant, S. M. Eerdmans, op zijn verzoek eervol ontslagen officier van administratie der tweede klasse van het leger.

Tot tweeden luitenant-auditeur, de schutter Mr. M. P. A. Coster.

Tot tweeden luitenant, de schutter S. A. Thomas.

Militair-Departement.

BENOEMD:

Tot adjudant van den Gouverneur-Generaal, C. J. R. List, kapitein der infanterie, met bepaling dat hij bij het wapen der infanterie zal worden gevoerd à la suite.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de officier van gezondheid der derde klasse A. Feldman.

BEVORDERD:

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Tot betaalmeester der eerste klasse, de betaalmeester der tweede klasse C. F. Rövekamp.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Tot luitenant-kolonels, de majoors J. F. S. Bruneveld van Hulten; met bepaling dat hij in de betrekking van adjudant bij den Gouverneur-Generaal zal continueren en mitsdien bij het wapen der artillerie á la suite gevoerd blijven, en P. F. C. Vreede; met bepaling dat hij in de betrekking van direkteur van den artillerie constructiewinkel zal continueren.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement,

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE,

ZIJN GEPLAATST:

Bij het 9de bataillon, de kapitein A. H. B. Schiff.

Bij het 11de bataillon, de tweede luitenant L. M. H. J. Barkeij.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant P. L. J. Bogaert.

Bij het 14de bataillon, de eerste luitenant C. L. H. von Freijtag van Overstraten;

allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het 16de bataillon, de eerste luitenant C. Metzler, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de eerste luitenant J. J. G. Hennequin, onlangs uit Nederland aangekomen.

OVERGEPLAATST:

Bij het 1ste bataillon, de eerste luitenant A. J. Roijen van het 8ste, en de tweede luitenants B. G. H. L. F. Trompheller, van het 2de, en C. J. van Schouwenburg, van het 4de bataillon.

Bij het 2de bataillon, de tweede luitenant F. A. Schiebelhout, van het 1ste bataillon.

Bij het 3de bataillon, de kapitein P. Peereboom, van het garnizoens-bataillon te Palembang.

Bij het 4de bataillon (Djokjokarta), de eerste luitenant C. H. A. F. Catenius, van het 1ste bataillon.

Bij het 5de bataillon (Celebes), de kapitein B. Loggere, van het 6de bataillon.

Bij het 8ste bataillon (Kedongkebo), de eerste luitenant J. Epke, van het 1ste bataillon.

Bij het 17de bataillon, de tweede luitenant W. G. L. Kretschmer, van het garnizoens bataillon ter Sumatra's Westkust.

Bij de onder officiers school te Meester Cornelis, de tweede luitenant J. G. Scharp, van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de eerste luitenant L. G. Pauwels van het 15de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Celebes, de eerste luitenant C. C. P. Scheepens, van het 14de, en de tweede luitenant J. B. van Driem, van het 13de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de Wester-Afdeeling van Borneo de tweede luitenant H. E. L Prins, van het 8ste, en F. D. Mohr, van het 9de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de kapitein P. E. A. van der Wijck, van het 3de, en de tweede luitenant J. H. C. Godin, van het 7de bataillon.

Marine Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de ketelmaker bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija N. F. Vathouer.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand	Julij	op Vrijdag den 2den en Dingsdag den 20sten.
„ „ „	Augustus	„ Dingsdag den 3den en Donderdag den 19den.
„ „ „	September	„ Vrijdag den 3den en Zondag den 19den.
„ „ „	October	„ Maandag den 4den en Woensdag den 20sten.
„ „ „	November	„ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.
„ „ „	December	„ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

OPENBARE UITBESTEDING.

(*Voor het land.*) Op Zaturdag den 17den Julij 1858 des morgens ten 9 ure in het Officiers-Kampement nabij de Citadel, Genie-Bureau no. 13 en 14, van eene levering ten behoeve van het Genie Departement van **400 STUKS KRUIWAGENS**, op de voorwaarden, ter lezing liggende bij den Magazijnmeester ten gemelden Burele.

De Luitenant-Kolonel Onder-Directeur der Genie in de 3de Militaire Afd. op Java,

(22) J. C. R. STEINMETZ.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 29sten Junij.

Voor de toko van de Heeren Gebr. Kocken in de stad.

Op Woensdag den 30sten Junij.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Donderdag den 1sten Julij.

Voor het kantoor van den Deurwaarder Damwijk.

ADVERTENTIEN

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

C. W. H. BEHOUDEN

MET

S. MARTHERUS.

SOERABAYA, 23 *Junij* 1858. (630)

VENDUTIE

Op Woensdag den 30sten Junij a. s.

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, van **Het Restant Engelsch Factuur**, bestaande uit: **Tafelmessen**, diverse soorten van **Sloten**, **Paardenscharen**, **Tafellampen**, **Knoopen**, **Aardewerk** enz.

Verders zal nog worden verkocht eene partij **Afgesloopt Marine Metaal** en **Spijkers**, afkomstig van het schip *Sara Eleonara*, kapitein SCHUIJMER, alsmede **Groote schalen**, **Roodewijn** op fust, **Hoeden**, **Goed Haantjes Bier**, **Versche Samarangsche Beschuit**, een factuur **Valsche Byouterien**, enz. (646)

VENDUTIE

Op Donderdag den 1sten Julij e. k.

Zullen door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, door den ondergeteekende, bij wege van executie voor zijn kantoor gelegen aan de *Zoete Steeg* alhier, publiek worden verkocht: EENE PARTIJ GEKORVEN TABAK, toebehoorende aan den Javaan TAMIN ook genaamd PA MOHAMAT, en zulks ten verzoeke van den Chinees LIEM TJING TJOEN, benevens eenige onuitgeloste pandgoederen bestaande in gezette Juweelen, Goud- en Zilverwerken.

De deurwaarder bij den raad van Justitie te Soerabaya,

(641) C. F. DAMWIJK.

VENDUTIE.

Op Maandag den 12den Julij 1858.

In de toko van wijlen GO NGO TIAN in de chinesche kamp alhier, van DIVERSE MEUBELEN en HANDELS GOEDEREN, tot dien boedel behoorende, zoomede om 10 ure precies de schepen **GOANSIEN** en **FATHAL KAIR**, met derzelver staand en loopend want, zoo als dezelve alhier ter reede liggen. (634)

VENDUTIE VAN JATIEHOUT.

Op Donderdag den 15den Julij 1858.

Zullen op de stapelplaats van den Heer VAN ROYEN te *Grissee* verkocht worden p/m. **280 REGTE BALKEN** en **cc. 1300 KROMHOUTEN** en **KNIEEN**, voor scheepsbouw. (635)

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 27sten Julij aanstaande.

Van de MEUBELAIRE GOEDEREN, van den Heer J. J. BERNE, te *Embong Malang.* (638)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

Kapt. E. LEWIS.

Zal op *Woensdag den 30sten dezer* naar SINGAPORE via SAMARANG en BATAVIA vertrekken.

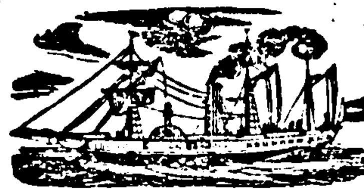
Voor vracht en passage adressere men zich bij

De Agenten,

(643) FRASER EATON & CO.

HET STOOMSCHIP BANDA,

Kapitein BOSCH,

Vertrekt *op Donderdag den 1sten Julij a. s.* naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij

De Agenten,

SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.

26 *Junij* 1858. (645)

NAMIDDAG SCHOOL.

Door den ondergeteekende te openen met primo *Julij a. s.* Onderwijs zal van twee tot vier ure gegeven worden, in de NEDERLANDSCHE, FRANSCHE en ENGELSCHE TALEN, de REKENSTEL en MEETKUNST, alsmede het HANDTEEKENEN. De prijs voor elken leerling is tien gulden 's maands, buiten de teekenles.

Adres 2de School.

F. H. DE VRIESE.

NB. Ook tot den vroeger vermelden avond-kursus kunnen nog enkele leerlingen worden toegelaten. (647)

HET INSTITUUT

van Mevrouw D. JASPERS, geb. *de Raat* is geopend in het huis van Mevrouw de wed. POSTMA, schuins over de *Societeit* (632)

VERKRIJGBAAR BIJ K. GOEDHARDT

Op *Zondag* en *Woensdag* van elke week, KALFSen SCHAPENVLEESCH. De bons een dag te voren aan de slagterij op *Gemblongan* af te geven. Het VLEESCH zal aan huis bezorgd worden. (631)

SOERABAYA, den 28sten Junij 185[illegible].

Van Gouvernementswege is, met de kooplieden Andreas Schallig en Co, te Samarang, een contract aangegaan voor de levering van ijs, ten behoeve der gouvernements inrigtingen aldaar, gedurende den tijd van een jaar, aanvangende met den 1sten December 1858; of zooveel eerder, als zij daartoe in de gelegenheid zullen zijn. en zulks tegen den prijs van zeven centen het Amsterdamsche pond
(Jova Bode)

LAMPONGSCHE DISTRICTEN. — Het weder was, gedurende de maand Mei, drukkend warm; van tijd tot tijd vielen zware regens.

Op het vernemen der militaire vestingen in de Semangkabaai, hebben 50 huisgezinnen, die tot dusverre aanhangers waren van den opstandeling Onang Kalipa Alias Pagger Allam, verzocht, om zich onder de bevelen van het Gouvernement te stellen en zich te vestigen in de kampong Betong, in de onmiddelijke nabijheid van de plaats, alwaar eene versterking zal worden opgeworpen.

Ook het hoofd van de kampong Tratas, een opstandeling, heeft zijne onderwerping aan het bestuur aangeboden.

In het laatst van de maand Mei, vertrok de resident naar de Semangkabaai, om het civiel gezag aldaar te installeren.

Te Telok-Betong liepen binnen 12 handelspraauwen van plaatsen buiten de Lampongs, terwijl naar die plaatsen vertrokken 20 dier vaartuigen.

De uitvoer van lands producten bedroeg:

244 picols harst, 150 picols koffij, 489 picols gomelastiek, 5 picols zwarte peper, 110 picols boombast, 10 picoli tripang, 1$^{16}/_{16}$ picols vogelnestjes, 15,050 bos bindrotting, 131 katjes was, enz. *(Java Court.)*

AANKOMST VAN DE LANDMAIL.

Laatsleden Vrijdag in den namiddag bragt het stoomschip *Banda* alhier de brieven en nieuws bladen aan, per Land mail uit Europa verzonden, loopende uit Nederland tot den 8sten Mei. l. l., en waaraan wij voor ditmaal het volgende ontleenen.

NEDERLAND.

Politiek Overzigt.

De verkiezing te Amsterdam is ook in liberalen zin uitgevallen. Aldaar is de oud minister van Reenen gekozen Te 's Hage moet overgestemd worden tusschen de heeren Metman en Delprat. De heer Metman heeft 530 stemmen verkregen, de heer Delprat 367 en de heer Schiffer, voormalig lid der tweede kamer voor het district Gorinchem 177 stemmen.

De kamer is op reces gescheiden. Veel der aandacht waardig is daar in den laatsten tijd niet voorgevallen. Alleen dit verdient de opmerking dat de heer Thorbecke in de zitting van den 21sten April heeft verklaard, dat dit ministerie vermoedelijk een liberaal zal zijn en dat als dit vermoeden zich verwezenlijkt, het dan op zijne sympathie en zijne hulp zal kunnen rekenen.

De begrooting van oorlog is met algemeene stemmen aangenomen, alhoewel haar eindcijfer niet veel met dat der verworpene verschilt. Velen hebben echter verklaard, dat zij dit alleen deden om de dienst niet te belemmeren, maar de volgende begrooting niet op dat cijfer zouden goedkeuren.

In verband tot het door ons in dit Nummer medegedeelde artikel *over de wijze van uitgifte der cultuurcontracten en meer bijzonder die der suiker-contracten op Java*, laten wij hieronder volgen dat gedeelte der beraadslagingen, gehouden over dit onderwerp in de zitting van de tweede kamer der Staten Generaal van 21 April. l. l, welke op dit onderwerp betrekking hebben, zoomede de rede van den heer Thorbecke, hiervoren reeds met een woord aangestipt.

De heer *van Hoëvell* herrinnert aan de geschorste discussien over de uitgifte van cultuur-contracten. Hij refereert zich te dien aanzien aan zijn rede van 24 Febr. jl. Wie ook de minister van kolonien zij, sprekers meening is dezelfde. Hij verzoekt dus den minister van kolonien zijne meening te openbaren. Spr. hoopt dat deze in zijn zin moge wezen: dat is regeling bij de wet. Hoe die regelen zullen gesteld worden, daarover is thans geen kwestie, maar later als die wet wordt aangeboden.

De *Minister van Kolonien* merkt op, dat hij de eer gehad heeft de meening, die hij als lid der kamer te dien aanzien koesterde, meermalen uiteen te zetten. Reeds in 1852 heeft hij als zijn gevoelen kenbaar gemaakt dat de suikercontracten vatbaar waren voor publieke uitbesteding en hij heeft dit menigmaal later herhaald. Wat de *nieuwe* contracten aangaat, wenschte hij openbare uitbesteding met uitsluiting der Chinezen en vreemdelingen, en ten aanzien der *afloopende*, was hij van oordeel dat die contracten niet moeten blijven erfelijk, maar dat zij aan de concurrentie moeten worden overgegeven, als zij daarvoor vatbaar zijn te achten. De min. verklaart dat beginsel in toepassing te zullen brengen. Zijn voorganger was dit stelsel niet toegedaan, en toen is het denkbeeld gerezen om regels bij de wet te stellen. Zijne meaning te dien opzigte is, dat daargelaten of er *behoefte* bestaat aan regeling bij de wet, hij gelooft, dat er voor alsnog geen *mogelijkheid* bestaat tot zoodanige regeling bij de wet. Immers men moet afwachten het resultaat van het ingesteld onderzoek dier regelen door de daartoe benoemde commissie. Het opperbestuur kent zelfs de voorstellen van het Indisch bestuur, omtrent de kwestie, nog niet. Als de min. op dit oogenblik een ontwerp moest maken, dan zou hij er niet in staat toe zijn, want *welke* de voorwaarden moeten zijn, zou hem in den gegeven stand van zaken onmogelijk zijn te bepalen. In allen gevalle *blijft* hij aankleven het *stelsel* van openbare uitbesteding.

De heer *van Hoëvell* zegt met genoegen de verklaring des ministers te hebben gehoord, maar hij herhaalt dat de vraag hoe de regeling zal zijn, nu niet ter sprake wordt gebragt. Uit de verklaring des ministers is het hem toch gebleken, dat als er eene wet wordt voorgesteld, de min, dan op den steun van spreker en vele leden zal kunnen rekenen. Maar de kwestie is, dat er regelen bij de wet zullen worden gesteld. Spreker heeft nooit het tijdstip bepaald, waarop dit zou moeten geschieden. Hij geeft wijders toe, dat het noodig is het rapport van de commissie van onderzoek af te wachten, alvorens tot het indienen van eene wet over te gaan. Het doet hem genoegen, dat de minister niet heeft tegengesproken zijne argumenten in de vorige discussie ontwikkeld. Hij koestert de hoop, dat de minister zal inzien, dat de regeling bij de wet even gemakkelijk is als bij koninklijk besluit of verordening van den gouv.-gen. Ook hier zal het blijken, dat de kamer allezins op de hoogte is en niet, zooals men wel eens zeide, onbevoegd om over koloniale aangelegenheden te beslissen. Hij herinnert het gewigtig aandeel der tweede kamer aan het tot stand brengen van het regeringsreglement, de grondwet voor Indië.

De *Minister van Kolonien* wenscht alleen nog op te merken, om verkeerde gevolgtrekkingen later te keeren, dat hij blijft op een *vrij terrein*. Of het onderwerp is een onderwerp van wetgeving, is thans niet te beslissen, evenmin als de kwestie hoe ver men de zaak zal uitbreiden. Hij is het eens, dat er regels moeten gesteld worden, en dat het gemis daarvan de oorzaak is van het stationaire, dat men thans ten deze ondervindt.

De heer *Thorbecke* heeft eene vraag te doen en eene verwachting uit te drukken. Hij stelt echter eene opmerking voorop: In de laatste jaren gaf zijne deelneming aan de discussien tot het vermoeden aanleiding alsof hij tegen zou spreken. Dat vermoeden was deels teregt, deels ten onregte. Te regt, in zoover hij zich niet met het stelsel van regeringsbeleid der beide vorige ministeriën kon vereenigen. Ten onregte in zoover hij zich altoos bereid verklaarde liberale maatregelen te ondersteunen, ook al kwamen zij van een niet liberaal gouvernement. Van nu af zal dat vermoeden omgekeerd zijn en zal een liberaal gouvernement steeds op zijne sympathie en ondersteuning kunnen rekenen. In dien zin wenscht spreker zijne vraag te doen en eene verwachting te uiten: 1°. de vraag: zij is van gewigt en betreft een punt van uitvoering van het regerinsreglement van N I. — Art. 82 al. I, bepaalt, dat de zaken welke uit haren aard of krachtens algemeene verordeningen ter beslissing staan van het administratief gezag, daaraan onderworpen blijven. Hij heeft zich destijds daartegen verzet, maar zonder gevolg. Later zag men de misvatting in en daarom werd als correctief in art. 132 al. 2 gezegd. Bepalingen, voorkomende in de verordeningen, vermeld in de eerste zinsnede van art. 82, die in strijd zijn met het voorschrift der eerste zinsnede van art. 78, behouden slecht kracht gedurende twee jaren na het in werking treden van dit reglement." Die twee jaren nu zijn verloopen. Hij vraagt: is er in voorzien? Dat kan z. i. niet anders dan volgens art. 82, al. 2,

luidende: „Geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke en administratieve magt worden door den gouverneur generaal, in overeenstemming met den raad van N. I. beslist volgens regels, bij algemeene verordening te stellen." Zoo ver hem bekend is, bestaat zodanige verordening nog niet. 2°. De verwachting, die hij wenscht te weten, is deze: dat deze min. ons eene herziening van het Indisch drukpersreglement zal geven en wel bij eene wet. Hij meent reden te hebben om te gelooven, dat deze min. dat reglement niet zou vervaardigd hebben; maar buitendien is uit de destijds gevoerde discussie gebleken hoe doeltreffender het zou zijn op dat stuk eene wet, dan eene verordening van den gouv. gen. vast te stellen. Spreker verlangt op dit punt geen antwoord noch tijdsbepaling; hij wilde alleen zijne verwachting uitdrukken.

De *Minister van Kolonien* antwoordt op de vraag van den heer *Thorbecke* dat deze met wat er zich aan vastgehecht zoo belangrij is, dat hij haar grondig zal onderzoeken. Hij gelooft voorshands niet, dat de verordening, door spreker bedoeld, bestaat. Wat het tweede door den vorigen spreker behandelde punt betreft, zegt de minister hem dank dat hij nog geen antwoord verlangt, en tevens dank voor den wenk hem gegeven. Hij kan thans *niets* anders zeggen dan dat er door zijn ambtsvoorganger eene briefwisseling met den gouv.-gen. is aangeknoopt, maar dat daarvan nog geen resultaat bestaat. Het is mogelijk dat als die instructie is afgeloopen, de zaak uit een ander oogpunt zal worden bezien.

Hierop wordt het ontwerp van wet tot regeling van het kon. batig slot over 1855 in hoofdelijke omvrage gebragt een met algemeene stemmen *aangenomen*.

De overlandpost, loopende van Batavia tot 11den Maart l. l. is den 28sten April l. l. in Nederland aangekomen.

Z. M. de koning zal binnenkort naar het Loo vertrekken.

H. M. de koningin is nog niet te Parijs aangekomen, doch wordt daar spoedig verwacht.

Men verneemt dat prins en prinses Hendrik eenige tijd te Aix in Savoye zullen gaan doorbrengen en ook Zwitserland zullen bereizen.

—Volgens den Franschen *Moniteur* is de heer Ligtevelt, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van den koning der Nederlanden, eergisteren door keizer Napoleon in eene bijzondere audientie ontvangen, bij welke gelegenheid hij den keizer heeft ter hand gesteld een gemeenschappelijk schrijven van den koning der Nederlanden en van den Hertog van Nassau, alsmede de insignia der orde van den Gouden Leeuw van het huis van Nassau, welke orde Z. M. koning Willem III en Z. K. H. de hertog van Nassau, dezer dagen ingesteld hebben.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De verkiezingen te Parijs zijn afgeloopen. De heer Jules Favre, de man die Orsini verdedigde, is tot lid van het wetgevend ligchaam verkozen. Men had dit verwacht maar het is toch altijd een veel zeggend verschijnsel. De tweede kandidaat die benoemd is, was door de regering voorgesteld; voor den derden kandidaat moet eene herstemming plaats hebben. Het budget is door het wetgevend ligchaam met 256 tegen 8 stemmen aangenomen en dat, hoewel het budget van uitgaven bij de commissie veel afkeuring had ondervonden. Men weet echter dat de oppositie in die vergadering zich gwoonlijk alleen in het rapport harer commissie laat hooren.

In afwachting van de definitive opening der Parijsche conferentie, hebben de reeds aanwezige gevolmagtigden te Parijs dezer dagen eene bijeenkomst gehouden, ten einde het tractaat tot regeling van de grensscheiding tusschen Rusland en Turkije te onderzoeken, alvorens tot de uitwisseling van de ratificatien over te gaan. Het werk der commissie werd goedgekeurd.

De Saridinische kamer van afgevaardigden heeft de wet op de drukpers en de jury met 129 tegen 29 stemmen aangenomen.

Aangezien zoowel de heer de Cavour als de heer Lamarmora zich in den loop der algemeene beschouwingen over deze wetten, in weinig vleijende bewoordingen hebben uitgelaten over het bestuur der Fransche republiek in 1848, tegenover de onafhankelijkheid van Italie, zijn thans brieven openbaar gemaakt van den heer de Lamartine en van den heer Jules Bastide, de laatste namens den overleden generaal Cavaignac, waarin zij de handelingen van het toenmalig republikeinsch bewind tegenover Italie trachten te verdedigen.

De Spaansche minister van finantien heeft den 26sten Mei bij de Cortes een ontwerp ingediend, waarbij de teruggave aan de geestelijkheid van hare nog niet verkochte goederen bevolen wordt.

Het Engelsche Lagerhuis heeft voor de derde maal het doodvonnis over de Oos-Indische Compagnie uitgesproken, doch de voltrekking er van zal nog wel eenigen tijd duren. De beide Indische bills, die van lord Palmerston en die van lord Derby, ondervonden meer of min tegenkanting, wat de onderdeelen betreft, doch het beginsel waarvan beide bills uitgaan, dat namelijk de Compagnie moet opgeheven worden, werd slechts door eene betrekkelijk kleine, doch hardnekkige minderheid bestreden. Gelijk bekend is, heeft de heer Disraeli uit naam van het kabinet er in toegestemd, zijne Indische bill in de détails aan een allerstrengst onderzoek te onderwerpen en, zoo noodig omgewerkt, op nieuw in te dienen. Dit is de geheele beteekenis van de discussien over de resolutien, waarmede den 30sten April in het Lagerhuis een aanvang is gemaakt, nadat de bekende motie van lord H. Vane verworpen was. Deze motie had de strekking dat men dit jaar noch de eerste, noch de tweede Indissche bill, noch de resolutien bediscussieren zoude, kortom niets in den bestaanden stand van zaken zoude wijzigen, daar de omstandigheden sedert het begin van het zittingjaar veranderd waren. Lord Vane verklaarde den algemeenen zin van de *omstandigheden* in zijne ontwikkeling der motie met de woorden: „Wij hebben een onbekwaam ministerie." Genoemde motie werd zoowel door de partij van lord Palmerston als die van lord Derby verworpen en alleen de aanhangers der Compagnie verklaarden er zich voor. Door vervolgens de eerste resolutie aan te nemen, bekrachtigde het Lagerhuis ten derden male het beginsel dat de Compagnie moet worden opgeheven. Daaromtrent zijn whigs, tories en de Manchester-partij het eens. De moeijelijkheid is gelegen in de vraag, *hoe* de Compagnie vervangen zal worden en in de omstandigheid, dat de partijen zich van dat vraagstuk als een wapen tegen elkander bedienen. Elke afzonderlijke resolutie zal op tegen-resolutien, hetzij van lord John Russell, hetzij van lord Palmerston, den heer Gladstone of anderen stuiten. Op deze gronden kan men aan de Oost-Indische Compagnie nog een langdurigen doodstrijd voorspellen.

Het Hoogerhuis heeft met 119 tegen 80 stemmen de bill verworpen, die door eene wijziging van den parlementseed, de deuren van 's lands raadzaal voor de Israëliten opende.

Bernard is in vrijheid gesteld en van alle regtsvervolging ontslagen.

Uit Munchen wordt gemeld, dat de regering weldra aan de wetgevende magt een ontwerp zal aanbieden, dat bestemd is om eene gewigtige verandering te brengen in het kiesstelsel, zoo als het in 1848 ingevoerd is. De benoeming van leden voor de tweede kamer, in welk ligchaam de regering sedert genoemd tijdvak in zeer vele belangrijke kwestien de minderheid had, zou namelijk, volgens het ontwerp, voortaan plaats hebben door hen, die een bijzonderen stand in de maatschappij vertegenwoordigen, zoo als door grondeigenaren, kooplieden, industrieelen, ambachtslieden, enz., met dien verstande, dat elk dier standen afzonderlijk een zeker aantal afgevaardigden zal hebben te kiezen.

De zaak der schadevergoeding aan den Wurtembergschen adel heeft plotseling een nieuwen keer genomen. De heeren, die alzoo schadeloosstelling zouden erlangen, hadden te kennen gegeven aan de regering, dat de daartoe voorgedragen wetsontwerpen hun niet voldeden, onder verklaring, dat zij zich aan die ontwerpen, mogten ze ook wet worden (wat intusschen niet zeer waarschijnlijk is), niet zouden onderwerpen. De regering wilde hierop antwoorden, dat die verklaring vóór het bijeenkomen der Stenden moest zijn teruggekomen, of dat zij de geheele zaak voorshands zou schorsen; doch eer nog dat antwoord gereed was, ontving de regering berigt, dat de adeljken zich reeds met dezelfde verklaring tot de bondsvergadering gewend hadden, tevens met verzoek, dat die vergadering mogt bewerken, dat hun eisch, nl. eene onderhandsche regeling, zonder medewerking der Stenden, door de regering mogt vervuld worden. Tengevolge hiervan heeft de regering, blijkens eene officieële mededeeling, thans aan de commissie uit de Stenden te kennen gegeven, dat zij alsnu in deze zaak, alvorens haar te vervolgen, vooraf de uitspraak der bondsvergadering wenscht af te wachten.

De 27sten April is de zitting der Pruissische kamers door den minister von Manteuffel gesloten. In zijne rede herinnerde hij dat met de tegenwoordige zitting ook het tijdvak, waarvoor de vertegenwoordigers des volks verkozen zijn, afgeloopen is. „Werpen wij eenen blik terug op dat tijdvak," zeide hij, „dan vinden wij ruime aanleiding tot dank voor de bescherming en de zegeningen, welke aan ons vaderland door Gods genade onder de landsvaderlijke regering van Z. M. den koning ten deel zijn gevallen. De dreigende oorlogsgevaren zijn van ons afgewend; de openbare welvaart heeft ondanks vele hinderpalen zigtbare vorderingen gemaakt. Doordien de regering en vertegenwoordiging elkander met vertrouwen te gemoet gekomen zijn en in moeijelijke oogenblikken ondersteund hebben, is veel tot heil des vaderlands uitgewerkt. Worden deze beschouwingen thans nog verduisterd door de smart over de nog altijd niet volkomen geweken zware ziekte, waardoor Z. M. de koning bezocht is geworden, dan mogen wij toch de gegronde hoop koesteren, dat het onzen allergenadigsten koning door toeneming van beterschap met Gods hulp vergund zal worden, tot vreugde van alle getrouwe onderdanen de leiding der regering weder met onverminderde kracht te aanvaarden, enz."

De Hannoversche eerste kamer heeft de nieuwe, weder meer naar den ouderwetschen trant versneden jagtwet aangenomen. Er stemden echter nog 11 leden tegen. Hiermede is evenwel de zaak, gelijk men weet, nog niet afgedaan, daar het belangrijke verschil, dat er tusschen de ten dezen door de beide kamers genomen besluiten bestaat, langdurige conferentien zal noodig maken.

Wat aangaat het vraagstuk der Deensche Hertogdommen, schijnt zooveel zeker te zijn, dat Oostenrijk en Pruissen het daarover geheel eens zijn. Niet minder zeker schijnt het evenwel, dat te dien opzigte in den boezem van de Duitsche Bondsvergadering op dit oogenblik geen zoo volkomen eenstemmigheid bestaat. Althans verzekert men, dat er thans tegen het door den Beijerschen gezant gestelde rapport van de meerderheid der commissie voor die zaak, door Hannover een voorstel der minderheid is ingediend. Ook is juist nu bij de bondsvergadering een voorstel van Pruissen en Hannover, van den 18den Maart aanhangig dat de strekking heeft, om aan die vergadering het karakter te doen behouden van eene vergadering van *souvereine* regeringen, met het regt voor iedere afzonderlijke regering om vrij hare meening te zeggen. Dit voorstel is voortgevloeid uit de Holsteinsche kwestie en is het gevolg van een bij de meergenoemde vergadering of liever, bij de aldaar vertegenwoordigd wordende regeringen, bestaand verschil van inzigten over die kwestie; en dit schijnt te worden bevestigd door het berigt, dat toen den 28 dezer de vraag werd behandeld, of bedoeld voorstel in handen van eene commissie gesteld of wel dadelijk afgewezen zou worden, verscheidene stemmen zich vóór dat laatste verklaarden, waardoor het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering is uitgesteld.

Volgens een telegrafisch berigt uit St. Petersburg is aldaar thans het programma verschenen betrekkelijk de emancipatie der lijfeigenen, welk vraagstuk aan het onderzoek van het committé uit den adel zal worden onderworpen. Dit programma is van ongewone uitgebreidheid en is in drie deelen gesplitst. Het eerste deel handelt over de vaststelling der beginselen, die bij de emancipatie ten grondslag zullen liggen; het tweede over de ten uitvoer legging dier beginselen, voor wat hunne toepassing betreft op elk landgoed in het bijzonder; het derde over de vaststelling van een algemeen wetboek op deze aangelegenheid. Als maatregel van overgang wordt een termijn van zes maanden voorgesteld, waarna de lijfeigenen gelijke regten zullen verworven hebben met alle andere aan belasting onderworpen klassen, blijvende zij evenwel aan hunne tegenwoordige meesters verbonden tot tijd en wijle de voor hunne in vrijheid stelling bepaalde prijs zal zijn betaald.

De berigten van de Turksche grenzen zijn belangrijker dan men had durven hopen. Het is alsof de overal dreigende opstand tegen Turkije op eens gestild is. De Montenegrijnen hebben hunne invallen gestaakt en zijn rustig. Volgens eenige berigten, is dit toe te schrijven aan de wijze maatregelen der Turksche autoriteiten, vooral aan Hussein-Pacha, die door publicatien de Christenen tot rust en onderwerping heeft aangemaand; volgens anderen, aan de raadgevingen en wenken van de zijde van eenige Christen mogendheden aan de Rajahs gegeven. Uit Ragusa meldt men, dat de rust is toe te schrijven aan den geest van bevrediging in de westelijke provinciën van Turkije en in Montenegro, gegrond op het vertrouwen der bewoners, dat hunne zaak door de conferentie te Parijs zal onderzocht en vereffend worden.

Over Marseille zijn op nieuw berigten ontvangen uit Konstantinopel. Daaruit blijkt, dat Fuad pacha, de vertegenwoordiger der Porte op de Parijsche conferentie, den 28sten Mei zou vertrekken. De *Presse d'Orient* geeft de hoop te kennen, dat Turkije's regt op het eiland Perim door Europa gehandhaafd zal worden. In de Zwarte Zee hebben ongelukken plaats gehad ten gevolge der stormen. De *Ferdinand*, een Triëster Lloyd's stoomboot, is bij Verna gestrand. De bladen van Athene bespreken de Turksche nota, waarbij ter zake van zekere aangelegenheid, Griekenland bedreigd wordt met het afbreken der commerciëele betrekkingen. Zij verklaren dat Griekenland zelfs de afbreking der staatkundige betrekking zal aannemen en dat het bereid is, om den toegeworpen handschoen op te nemen, waarbij het zich de gebeurtenissen van 1821 herinneren zal.

BRITSCH-INDIE.

Calpee is genomen, na eene vergeefsche poging van de rebellen, om het kampement van Sir Hugh Rose te Agowlee aan de Jumna, te overrompelen. — De sepoijs gingen uit met het doel om het Engelsche leger te vernietigen, toch de uitkomst heeft niet aan de verwachting beantwoord. Zij werden teruggeslagen en Calpee werd hun op den 23sten ontnomen; de rebellen vloden als of een doodschrik hen was om het hart geslagen, terwijl de stad door kolonel Maxwell, die zich op den linker oever der rivier had nedergeslagen, werd gebombardeerd, en Sir Hugh Rose hen van de landzijde aanviel. — De kavallerie en rijdende artillerie die den vlugtenden vijand werd nagezonden, ontnam hem alle geschut en ammunitie.

Het nieuws van deze overwinning werd te Allahabad ontvangen, van waar het naar Bombay werd getelegrafeerd in de volgende bewoordingen van G. F. Edmonstone Esq.

Allahabad 26 *Mei*.

Calpee was geheel in onze magt op den 23sten, de stad zoowel als het fort.

Op den 22sten vielen de opstandelingen het front en de regtervleugel van Sir Hugh Rose's kamp te Agowlee aan de Jumna aan. — De vijand was zeer talrijk en vastberaden, zoodat Sir Hugh's regtervleugel het zoodanig te kwaad kreeg dat het Kameel corps oprukte, de opstandelingen met geweld geweer chargeerde en hen op de vlugt dreef. Hierop rukte Sir Huhg's geheele krijgsmagt voorwaarts en joeg alles voor zich uit. Dewijl Calpee hunne laatste toevlugt was, hadden de muitelingen gezworen de heele magt onder Sir Hugh Rose te vernielen. — In den ochtend van den 23sten marcheerde Sir Hugh van Agowlee tegen Calpee. De rebellen werden daardoor doodelijk beangst, deden eenige schoten, en vlugtten in groote haast, terwijl zij de stad en het fort aan de onzen overlieten. — De cavallerie werd hen nagezonden en volgens het rapport van den officier die over deze vervolgende troepen het bevel voerde, werden de vlugtelingen spoedig ingehaald en een groot aantal over de kling gejaagd; al hun geschut en ammunitie werd hun ontnomen. — Kolonel Maxwell bombardeerde de stad en het fort van de rivier zijde.

Van Tuttyghur verneemt men dat de Moulvie met vijfhonderd Sowars, eenige infanterie en drie veldstukjes te Candia zijn aangekomen.

Er zijn thans geene muitelingen meer te Tatee.

De laatste zinsnede van deze depeche geeft grond om te gelooven dat de Rohilcund-rebellen ook door den Opperbevelhebber zijn verstrooid geworden. Uit eenen brief van onzen correspondent te Lucknow blijkt, dat de kolonne onder Grant daar is teruggekeerd, zonder de rebellen te Simree te hebben kunnen aanvallen. Er is dus nog veel te doen tegen het koude saisoen.

Te Judgespore schenen de rebellen zich meer en meer te verstrooijen. — De laatsten, die men zegt voor Ummer Sing te worden aangevoerd, zouden den 14den door Sir Edward Lugard in het dorp Dallespore worden aangevallen. Het is onmogelijk te zeggen waar zij verder zullen heenvlugten, dewijl Rhotas, de oude schuilplaats van Ummer Singh, thans bezet is door een gedeelte van de troepen van Rattrag.

Sir Colin Campbell zal met den titel van Baron Cambell of the Clyde tot pair vorden verheven. — Wel waarschijnlijk zoude het den ouden veteraan, die kind noch kraai heeft om zijne eeretitels te erven, veel aangenamer zijn geweest tot den rang van Veldmaarschalk te zijn benoemd; doch geldelijke overwegingen traden hier in den weg, want de

kosten van een veldmaarschalk zouden omstreeks 30,000 pond st. (ƒ 360,000) jaars beloopen.

EGIJPTE.

Suez, 20 *Mei* 1858.

Sedert mijn schrijven per laatste mail, is in Egijpte een voorval van groot plaatselijk belang gebeurd, te weten, het vallen in den Nijl van drie spoorweg waggons vol menschen, waarvan velen zijn omgekomen, en onder dezen Achmet Pacha, erfgenaam der kroon, Herredeen Pacha, ex-directeur van de transito-administratie en Rifaat, Beij van het departement van financien. Deze noodlottige gebeurtenis wekt niet weinig opschudding in Egijpte, te meer dewijl Achmet Pacha algemeen werd beschouwd als een van de bekwaamste Turken, en verre boven de tegenwoordige regeerder, die door zijne handelwijze zich heeft doen kennen als iemand van zeer bekrompene inzigten.— Haleem Pacha, een van Mehemed Ali's zonen, was ook in een der verongelukte wagens, doch heeft zich, hoezeer dan ook met een gebroken arm, het leven weten te redden.

De wagens zijn van de pontbrug gevallen, en niet van de weg, hetgeen mij doet veronderstellen dat de vaart waarmede zij de brug zijn opgereden te groot is geweest of dat de middelen, waardoor zij worden tegengehouden niet voldoende waren bevestigd. Bijzonderheden omtrent de oorzaak van het ongeluk zijn ons niet geworden, maar ik kan het mij gemakkelijk begrijpen en heb reeds meermalen de opmerking gemaakt dat de inrigtingen te dier plaatse zeer veel te wenschen overlieten.— Slechts zelden blijven de passagiers in de wagens, wanneer zij daar de rivier oversteken, dewijl, bij den overvoer der mail van en naar Indie, de pontbrug alleen wordt gebruikt voor lading en passagiers goederen, terwijl de passagiers zelve de overtogt in een stoombootje maken.

Het is opmerkenswaardig, dat de tijding van Achmed Pacha's dood, eene onverwijlde daling in de aandeelen der Egijptische bank heeft ten gevolge gehad. Dit is eene tot heden in Egijpte onbekende barometer der publieke opinie.

WIJZE VAN UITGIFTE DER CULTUURCONTRACTEN EN MEER BIJZONDER DIE DER SUIKER-CONTRACTEN OP JAVA.

In de zitting van de tweede kamer der staten generaal van Zaturdag 17 April ll, werd door den Voorzitter kennis gegeven, dat hij den Minister van Kolonien had gevraagd of niet kon worden voortgegaan met de beraadslagingen over het wets-ontwerp tot regeling van het koloniaal batig slot over 1855, waarvan in de zitting van 24 Febr. jl. de behandeling was geschorst, in verband tot de inlichtingen, die daarover vroeger door den Heer van Hoëvell, later ook door den Heer van der Linden zijn gevraagd. Die vragen hadden betrekking tot de wijze van uitgifte van *Cultuurcontracten in het algemeen en van de Suiker-contracten in het bijzonder.*

De Minister van kolonien zich tot de voortzetting dier discussien bereid verklaard hebbende, en dezelven bepaald zijnde op den 22sten daaraanvolgende, achtte het *Algemeen Handelsblad* het niet ondienstig de geschiedenis dezer aangelegenheid met wat zich daaraan verder vasthecht, die sedert December 1856 geslapen heeft, vóór den aanvang dier discussie in herinnering te brengen.

Alvorens tot die geschiedenis over tegaan, zegt het A. H. B., moeten wij er echter bijvoegen dat als in die geschiedenis meermalen de meeningen van de Heeren Rochussen en van Bosse zullen worden aangehaald, het alleen geschiedt om het werkdadig aandeel, dat zij in deze hoogst gewigtige discussien hebben genomen; en dat, zoo daaruit blijken mogt, dat er groot verschil van gevoelen tusschen de beide toenmalige afgevaardigden bestond, wij eerbied hebben voor elke betere overtuiging, door nader inzigt en onderzoek verkregen, en wij dan alleen *de gronden* voor die gewijzigde meening aan de critiek mogen onderwerpen. Wie is nader bij de waarheid — vroeg de Heer Thorbecke eens, toen men hem een antecedent voorwierp, dat strijdig scheen te zijn met eene volgende handeling — hij, die tot betere overtuiging gekomen, deze belijdt, of hij, die tegen zijne overtuiging in, bij een eenmaal opgevatte meening halstarrig blijft volharden.?

Maar, dan ook heeft men regt, om, waar gelijk hier, zoo als blijken zal, zulk een groot verschil tusschen de beide afgevaardigden, thans Ministers, en de een of de ander op zijne vroegere zienswijze is teruggekomen, de gronden te leeren kennen waarop het gewijzigd gevoelen berust.

Reeds in 1852 is het onderwerp der wijze van uitgifte van cultuur-contracten in de Kamer ter sprake gebragt en legde de toenmalige Minister van Kolonien (de tegenwoordige Gouverneur-Generaal) de verklaring af, dat hij *onmiddellijk* werk zou maken van eene herziening van de suiker-contracten en van het stelsel waarop de suikercultuur in het algemeen rust, omdat ook hij oordeelde, dat aan die herziening *behoefte* was. Reeds toen beloofde hij, in afwachting van die herziening, de contracten die expireren, niet langer dan voor twee, hoogstens drie jaren te verlengen. In Dec. 1856 (Minister van Kolonien, de Heer Mijer) had men bij de behandeling der begrootings-wetten nog geen resultaat hoegenaamd. Men was nog altoos bezig met een *„voorbereidend* onderzoek." Het was bij die gelegenheid, dat de Heer v. Hoëvell, die ook vroeger de zaak ter sprake had gebragt, op ééne groote fout wees, die aan dat contracten-stelsel in het algemeen kleefde en waarin hij ook de voorname reden zag, waarom men niet meer ontwikkeling en vooruitgang in de productie zag. En die fout was het stelsel, om die contracten niet te geven aan hen, die door de kracht van hun kapitaal en van hunne industrie de meest voordeelige voorwaarden aanbieden, maar de beschikking over die contracten te doen plaats hebben in het belang van particulieren, die men genegen is, van gunstelingen. Aan enkele geprilivigeerden, die men daarvoor uitkiest, valt dat voorregt te beurt. Wat komt er nog bij?

De voorwaarden, die in de contracten bepaald worden, zijn in den regel zoo voordeelig voor den gunsteling, dat hij zonder veel moeite groote inkomsten daarvan trekt. *Zonder veel* moeite, want is de zaak eens geregeld en in werking, dan verlaten meestal de contractanten hunne fabrieken op Java, gaan in Nederland wonen en trekken daar de inkomsten van de onderneming, die door een ander wordt beheerd. En die inkomsten zijn zoo groot, dat zij volstrekt geen lust gevoelen, om er zich op toe te leggen het fabricaat te verbeteren of te vermeerderen. Elke prikkel daartoe ontbreekt. Waarom zouden zij zich aan onzekere proeven wagen? De Heer Rochussen erkende bij die gelegenheid het feit, dat bij vergelijking der suikercultuur op Java met Mauritius, er van eene gegeven oppervlakte op Java, niet zooveel product wordt verkregen, als er van mogt worden verwacht. Hij schreef het echter toe deels aan de cultuur, deels aan de fabricage.

Dat alles nu was in Dec. 1856 als hoogst verderfelijk voor de suiker-industrie op Java in het breede uiteengezet in de merkwaardige zittingen van 11 en 12 Dec. Men meende toen, dat voorwaarden te stellen door het gouvernement en *vrije mededinging* het eenige, althans het beste middel zou zijn, om het bestaande kwaad te keer te gaan en om te komen tot een toestand, waarin niet langer *gunst* heerschen zou, maar *regt* voor allen en waarin tevens de verbetering van de productie langs een natuurlijken weg werd gewaarborgd.

De Heer Rochussen was het tot zekere hoogte eens, dat waar het gold de oprigting van eene *nieuwe* onderneming, een *nieuw* contract, de weg van vrije mededinging te beproeven ware, in dien zin namelijk, dat contractant zou worden degeen, die, tegenover de zorg der Regering voor de *cultuur* en de gratis-levering van het suikerriet, aan het gouvernement de grootste hoeveelheid suiker gratis terug geeft. Maar hij had twee bezwaren tegen het geopperd denkbeeld. De „groote bedenking" was, dat als men contracten geheel en al aan de vrije concurrentie overliet, men dan binnen zeer weinige jaren *„niet dan Chinezen er in zal hebben,"* gelijk de geachte afgevaardigde tevens geloofde, „dat binnen weinige jaren het landbezit, daar waar het privaat is, gelijk in de residentien Batavia en Buitenzorg, meer en meer in handen der Chinezen zal komen." En nu ontstond bij hem de vraag: „Kan men die klasse van ingezetenen van Java," die zoo noodig zijn, die zoo dikwijls onmisbaar zijn voor hetgeen het gouvernement wil en moet uitvoeren, als klasse uitsluiten?" En zoo niet, dan, verklaarde spr. zich „tegen de uitbesteding *ook* van *nieuwe* contracten."

En wat betrof de *bestaande*, afloopende contracten, waartegen naar hij meende, de aanmerkingen van den Heer van Hoëvell meer hoofdzakelijk gerigt waren, omdat zij door hun *aantal* zoo veel meer belang hebben, dan dit bij het geringe getal nieuwe ondernemingen nog mogelijk is, — de Heer R. kon *niet* aannemen, dat, in den tegenwoordigen toestand van de zaak, bij afloop van een contract het *billijk* en *nuttig* zou zijn, om het uit te besteden. Het zou dit niet zijn, „omdat de inrigting van zoodanig contract op *voortduring van bestaan* is gegrond en omdat werkelijk in de meeste der bestaande contracten het uitzigt is geopend, om ze later te verlengen." Hij geloofde dat ten dien aanzien „een *middenweg*" moet worden bewandeld; dat men niet moet zeggen, „dat men voor altijd eene soort van majoraat moet geven aan degenen die dat thans bezitten, reversibel op hunne erven of regtverkrijgenden, maar dat men een middel moet zoeken, om dat *onbeperkt* bezit in een beperkt te veranderen, en later welligt aan de vrije mededinging over te geven.

Al dadelijk moet opgemerkt worden, dat het argument der Chinezen door den Minister van Kolonien gretig werd te baat genomen, om de meening te verdedigen, dat het stelsel van uitbesteding en niet dat van vrije mededinging op de uitgifte van cultuur-contracten moet worden toegepast. *Onregtvaardig* zou het zijn de Chinezen te weren, want tegenwoordig waren zij toegelaten en gaven tot dus ver geene reden tot uitsluiting. Maar als men *iederen* Chinees, van welken stempel ook, als suikerfabricant zou willen toelaten — en dat moet men bij openbare uitbesteding — „dan zal de Regering, dan zullen de inlandsche hoofden en bevolking in aanraking kunnen komen met menschen, weinig geschikt, om in het binnenland vertrouwen en ontzag voor de Nederlandsche overheersching aan te kweeken, omdat winzucht hun eenig doel, omdat ieder middel tot bevordering van dat doel, naar hunne meening, geoorloofd is." De Minister zou het beschouwen als een hoogst *onstaatkundigen* maatregel, wanneer men de binnenlanden van Java onvoorwaardelijk zou openzetten voor den ondernemingsgeest der Chinezen. En dat toch zou een *noodwendig gevolg* zijn van het stelsel van uitbesteding van suikercontracten.

Het is juist dat *„noodwendig* gevolg" der uitbesteding dat wij meermalen in het Chinesche argument hebben bestreden. Vooreerst, *waarom* moeten bij expiratie van een contract met een Chinees, die daaruit jaren lang zoo groote winsten getrokken heeft, *Nederlandsche* kapitalen achterstaan in de mededinging met eenige Chinesche fortuinzoekers? Maar, dit nog eens daargelaten en de aanspraken van die weinige Chinesche contractanten eens ongerept latende, wij vragen in de tweede plaats, *wie* kan het gouvernement nopen, *welke* gronden van billijkheid of regtvaardigheid pleiten er voor, om de geheele Chinesche bevolking van Java, die met uitzondering van een paar fabricanten, door den Minister zelf, „zoo gevaarlijk voor onze heerschappij" wordt geacht, wier „winzucht" het eenig doel is, zonder dat zij naar de middelen *hoe* vragen, — wie kan van het gouvernement vergen, om zulke lieden, gesteld dat zij de noodige waarborgen voor de soliditeit en solvabiliteit opleveren, toe te laten, tot elke aanbesteding van een suiker-contract? Het zou de grootste dwaasheid zijn zoo iets van een gouvernement te verlangen; ja het zou onverantwoordelijk zijn, indien de Regering werkelijk eene zoo *onstaatkundige* daad pleegde tegenover lieden, wier toelating zij zelve als de hoogst onstaatkundige handeling op den voorgrond stelt. Te regt merkte dan ook de Heer van Hoëvell ten aanzien van de Chinesche zwarigheid op, dat hij voor een oogenblik aannam, dat er inderdaad eene zedelijk verpligting op het gouvernement rustte, om de *tegenwoordige* Chinesche contractanten, die zich goed gedragen hebben en waarvan de Regering tot dusver geen last gehad heeft, niet uit te sluiten; maar is dat een bezwaar van zoo overwegend belang? Wilt gij het stelsel van publieke uitbesteding invoeren, „zeg dan eenvoudig, dat *alleen Nederlanders* zullen mogen concurreren, met eene uitzondering, namelijk, dat zij die thans in het bezit zijn van een contract, *ook* zullen kunnen concurreren *tot dat contract*, al zijn het ook vreemdelingen. Dan houdt men de regtvaardigheid allezins in het oog en is er geen de minste schijn van onbillijkheid." Waarom, vroeg hij, zou het gouvernement niet het regt en de bevoegdheid hebben, „die zaak van de suiker *en famille* te behandelen; namelijk . . . . (niet de familie van het gouvernement) maar in die *groote familie* van de *Nederlandsche* natie hier te lande en in Indie"

De minister had gesproken van onregtvaardigheid jegens de Chinezen gepleegd, indien men hen uitsloot, maar nu vroeg de Heer van Hoëvell op zijne beurt: Of het *regtvaardig* is, „wanneer men de *geheele Nederlandsche Natie* uitsluit, en alléén die weinige gunstelingen aanneemt, aan wie men eene weldaad wil bewijzen? Is het *regtvaardig*, als industriëlen, gewapend met kapitalen, met ondernemingszucht en kennis, verklaren te willen mededingen, maar men hun antwoordt, dat zij uitgesloten zijn en de contracten alleen bestemd zijn voor hen, die men genegen is?" en hij liet er nog dit op volgen:

„Het komt mij voor, dat het tegenwoordig stelsel eene bron is van groote *immoraliteit*. Ik zal hier geene feiten noemen, maar ik wil alleen wijzen op den aard der zaak. Moet het geene bron van groote onzedelijkheid worden, wanneer dergelijke gewigtige geldelijke belangen afhankelijk zijn van de gunst van het gouvernement. Ik zal geene bewijzen putten uit de verschijnselen, die wij dagelijks zien; ik wil geene personen kwetsen."

De slotsom van het geheele betoog was, de wenschelijkheid, dat de regelen, die voortaan zullen gevolgd worden met betrekking tot de contracten, vooral tot de suiker-contracten op Java, *door de wet* zullen worden vastgesteld, en het was dit denkbeeld, dat de afgevaardigde uit Almelo in de zitting van 12 December 1858 aan het oordeel van den Minister en der Kamer onderwierp.

Dat thema nu vond al dadelijk bestrijding aan de zijde van den Heer Baud. Art. 56 No. 5 van het Regerings-reglement, zoo redeneerde hij, beveelt, dat zooveel doenlijk opgeheven zullen worden de bezwaren, die, na *een opzettelijk onderzoek* mogten bevonden worden ten aanzien van de cultures te bestaan. Nu vroeg hij: „Of de gouverneur-generaal, of de minister van kolonien, na die stellige bepaling, dat er een opzettelijk onderzoek zal plaats hebben, zich van dat onderzoek mag ontslaan en kan toegeven aan het ongeduldig verlangen van den spreker uit Almelo, dat geregeld worde *zonder onderzoek?*" Nu moge dat onderzoek *langwijlig* zijn. De Heer Baud zeide dit te betreuren, maar geloofde tevens, „dat het onvermijdelijk was."

Uitgifte bij openbare aanbesteding, dit denkbeeld achtte hij „aanlokkelijk" maar tevens *„gevaarlijk* en in allen geval thans *nog niet toepasselijk*."

In den loop der discussien had zich echter nog een ander incident voorgedaan, dat tot meerderen aandrang tot *wettelijke* regeling aanleiding gegeven had. Er werd door den Heer van Nispen gewezen op een feit in de afdeeling verhaald, dat er, eenige jaren geleden door Nederlanders eene som was aangeboden van een millioen guldens, om de suiker-contracten die in de residentie Pasoeroean verstrijken zouden, massaal magtig te worden; en ware die som niet voldoende, men vroeg slechts wat dan wel geëischt werd. Men had echter nooit antwoord erlangd, ondanks herhaalde verzoeken om eene beslissing. Daaruit blijkt zijns inziens op nieuw, dat suiker-contracten *gunsten* zijn en dergelijke gunsten mogt het gouvernement uit 's lands fondsen niet schenken. „De inkomsten van Ned. Indie zijn inkomsten van den Staat; wat daarvan in de schatkist kan vloeijen, is eigendom van den Staat, en het staat noch in Indie, noch in Nederland aan de Regering vrij, om over die inkomstea tot het bewijzen van gunsten te beschikken."

De waarheid van het feit werd door den Heer Rochussen, en niemand was beter in staat om dezwege ophelderingen te geven dan hij zelf, omdat hetgeen bedoeld werd, gebeurd is onder zijn bestuur, erkend. De mededeeling dier geschiedenis zou ons bestek te buiten gaan. De slotsom der redenering was deze: „Aangenomen dat het voordeel, voortspruitende uit de gedane aanvrage, om zich massaal te stellen in het genot van het monopolie, gelijk stond met het voordeel der mindere voorwaarden, — zou het dan de goede weg geweest zijn, het monopolie voor een zoo groot getal fabrieken (21 of 22) te geven aan ééne vereeniging?" Neen, zijns inziens waren er maar twee stelsels denkbaar: „òf het stelsel der prolongatie, als de inhebbers der contracten zich onderwerpen aan de gestelde voorwaarden, òf openbare aanbesteding." En wij hebben straks gezien, dat zich daartegen zouden verzetten: De uitsluiting der Chinezen en art. 56 No. 5 van het Regerings-Reglement.

Ook de Heer Hoffman, die in de zaak betrokken was, gaf op zijne beurt een verhaal van het gebeurde, en ontkende, dat er sprake was van „monopolie." Men ontmoette veeleer allerwege bezwaren en tegenwerking. Er was later zelfs niet van 22, maar van 10 contracten sprake en daarvoor was „een millioen aangeboden, niet om te

monopoliseren, maar wel het aanbod er bij, om zoo die som niet aannemelijk scheen, te worden toegelaten tot de concurrentie *op den inzet van dat millioen*." Op dat rekwest, door hem namens de vereeniging geteekend, is hij het antwoord wachtende gebleven. Misschien, zeide hij ten slotte, „heeft men mij gehouden voor een Chinees."

In één woord, de wederzijdsche toelichting van het gebeurde, versterkte de voorstanders eener *wettelijke* regeling in hun gevoelen.

De Heer van Nispen wees er op, „hoe men in een tijd toen men zwaar drukkende belastingen in Nederland moest heffen, om het budget te doen sluiten, hoogst kwistig in Indie is omgegaan met de voordeelen die Indie kon opleveren. Tegen zulk kwistig omgaan met de den lande toekomende baten, moest de wet regelen stellen."

Het was na deze discussie, waarvan wij de hoofdgedachte en loop hier kortelijk hebben bijeengebragt uit de belangrijke uitgewerkte redevoeringen, destijds gehouden, het was daarna dat de Heer van Bosse eene motie van orde voorstelde „opdat men er toe mogt geraken, dat de Kamer haar gevoelen over de belangrijke kwestie nopens het uitgeven van cultuur-contracten, doe kennen." Op dien grond stelde hij de volgende motie van orde voor:

„De Kamer, van oordeel zijnde, dat er behoefte bestaat om de regels voor de uitgifte van cultuurcontracten in Nederl. Indie, te stellen *door de wet*, besluit de discussie over dit onderwerp te eindigen."

Door deze motie was de kwestie op het ware *practische* terrein gebragt. Hetzelfde denkbeeld zal bij den voorsteller boven gedreven hebben, als bij den Heer Thorbecke ten aanzien van de spoorwegen, dat er *gehandeld* worde.

Om drie redenen kon de Heer Rochussen, die het eerst over de motie het woord voerde, er zich niet mede vereenigen. In de *eerste* plaats, omdat hij naar aanleiding der zaak, door den Heer van Nispen ter sprake gebragt, nog een enkel woord daarover wilde zeggen en hij daartoe de gelegenheid niet zou hebben, indien de motie werd aangenomen. Maar in de *tweede* plaats: „omdat ik voor mij zelven nog niet ben gekomen tot de wetenschap, *welke* veranderingen bepaaldelijk noodig of wenschelijk zouden zijn en ten *derde* omdat ik nog veel minder ben gekomen tot de overtuiging, *dat er behoefte* zou bestaan, om dit reeds nu bij de wet te regelen, daar nog vele bouwstoffen moeten geleverd en beoordeeld worden, die tot behoorlijke kennis van het geheele onderwerp moeten leiden."

De Minister van Kolonien bestreed de motie evenzeer, omdat daarvan na de gevoerde discussie, het stelsel van openbare uitbesteding de grondslag was. Hij zag in de aanneming van dat stelsel, toegepast op de overeenkomsten ter zake van landbouw en nijverheid, „de *ondermijning* van een der grondslagen, waarop het gebouw der Nederlandsche overheersching in Indie is opgetrokken. Er was ook in de vergadering „geen enkel bewijs geleverd voor de beweerde behoefte aan regeling door *de wet*, of dat het bestaande stelsel zoo slecht heeft gewerkt. Het is, (vervolgt de Minister) heb ik hooren zeggen, een stelsel van begunstiging. *Het zij zoo*, maar heeft het regten verkort? Is er iemand, die er over klaagt dat het hem belet was, om zijne vermeende regten te doen gelden? Was het eene begunstiging in kwaden zin?

„Welk eene vraag," antwoordde de Heer van der Linden, juist *omdat* het een stelsel van gunst is, gelijk de Minister het noemde, „juist daarom alleen deugt het niet en aan dat stelsel moest reeds voor lang een einde gekomen zijn en er moest een stelsel van billijkheid en regtvaardigheid voor in de plaats zijn getreden." Daarom ook meende hij, „dat èn het gouvernement èn het moederland èn de kolonien het beste gediend zullen zijn, wanneer het gouvernement gebonden zal zijn aan vaste regelen en elk belanghebbende zal kunnen weten, naar welke regels die contracten zullen worden uitgegeven."

Maar de Heer v. Bosse wees nog op eene *andere* onjuiste stelling van den Minister en de bestrijders zijner motie. De Minister had het willen doen voorkomen, alsof degeen die voor de motie stemde, daarmede ook het koloniale stelsel van den Heer v. Hoëvell, in al zijn omvang, zou aannemen. Niet alzoo. De Heer v. B. had „alle achting voor de kunde, voor de ondervinding en den ijver van den geachten afgevaardigde uit Almelo." Hij eerbiedigde „zijne groote kennis van koloniale zaken, waarvan hij zoo menig bewijs heeft gegeven", maar hij wilde zich niet uitlaten „over de meerdere of mindere wenschelijkheid van de aanneming van zijne beginselen. Hij wilde er zich „noch voor noch tegen verklaren"; hij liet die beginselen geheel „in het midden", maar de motie liet zich daarover ook niet uit. De motie stelde alleen deze vraag: „Behoort er in 's lands financieel belang, maar in de tweede plaats ook in het belang van de Regering zelve een einde te komen aan dat stelsel van *gunst*, dat op dit oogenblik nog ten opzigte van het uitgeven van cultuur-contracten bestaat"? En nu wees ook hij op het voorbeeld met de contracten in Passaroean, en meende ook daaruit te mogen afleiden „dat er alle reden bestond — niet dat de Kamer beslisse: er zal in het vervolg zóó geregeld worden, want daartoe heeft de Kamer het regt niet — maar wel, dat zij enkel als *haar gevoelen* te kennen geve, dat er in dezen naar hare meening grond bestaat, om regels bij de wet te stellen. Wanneer de Kamer dit verklaart, dan zal zij geen voet zetten op een terrein, dat haar niet toekomt. Ik ben daaromtrent (vervolgde hij) van een ander gevoelen dan de Minister van Kolonien, die gevraagd heeft: Zal de Kamer dan nu aan de Kroon onthouden een regt dat der Kroon toekomt? Neen, Mijne Heeren, dat zal de Kamer niet, maar zij zal het oog vestigen op art. 59 der Grondwet, waarin staat: Dat andere onderwerpen (dan de vooraf speciaal opgenoemde) de kolonien betreffende, door de wet zullen kunnen worden geregeld, als het blijkt, dat de behoefte daartoe bestaat. De Kamer gaat dus niet buiten den kring harer bevoegdheid, zij zet geen voet op het grondgebied, uitsluitend aan de Kroon toekomende; zij geeft ook geen bewijs van wantrouwen aan de Regering, wanneer zij zegt: „Op dit oogenblik bestaat er behoefte aan regeling van dit onderwerp bij de wet"

Juist dit laatste werd door den Heer Baud nadrukkelijk betwist. De uitdrukking *„algemeene verordening"* in het reglement opgenomen, was bestemd „om aan tijd en omstandigheden over te laten de beslissing, in welke gevallen die *verordening* zal uitgaan van den gewonen, in welke gevallen van den kolonialen wetgever." De motie van den Heer van Bosse was, omdat er toch van Chinezen gesproken was, eene *Chinesche* poging (die eene ingeschapen zucht tot smokkelen hebben), „om eene gewigtige beslissing bij deze Kamer in te smokkelen," waarop de Heer van Bosse een anderen karaktertrek der Chinezen aan den Heer Baud herinnerde, namelijk: „on verzettelijke vasthoudenheid aan het oude, volstrekte afkeer van alle innovatie en het eenvoudig behouden van hetgeen bestaat, enkel *omdat* het bestaat."

Wij naderen het einde van den strijd, waarvan de herinnering haar belang ontleent, daaraan, dat na een wapenstilstand van ruim een jaar, wij willen niet zeggen de vijandelijkheden, maar toch de toerusting tot den nieuwen veldtogt in de suikervelden, op dit oogenblik hervat wordt. De Heer Rochussen bleef bij het gevoelen, dat de zaak niet behoorlijk onderzocht, niet genoeg in staat van wijzen was en de Heer Baud, die onder meer, ook een dergelijk argument had aangevoerd, vond daarin aanleiding, om eene andere motie van orde voor te stellen, namelijk:

„De Kamer zich voorbehoudende, om over het punt der suiker contracten *nader* te beraadslagen, verklaart de discussie over dit onderwerp thans gesloten," waarin de Heer van Dense, die „tot zich zelven" zeide: *indubo abstine* de gelukkige, ongezochte aanleiding vond, om tegen de motie van den Heer van Bosse te stemmen.

De uitslag was deze:

Afstemming der motie van den Heer van Bosse met de meerderheid van .... ééne stem, een evenwigt (in het voorbijgaan gezegd), dat ook dezer dagen, na optreding van een nieuw kabinet (door handreiking van uiteenloopende fractien), heerschende schijnt te blijven, gelijk blijkt uit de stemming over den eersten candidaat tot het praesidium der kamer, bij deze gelegenheid meer dan ooit, eene *staatkundige* handeling.

Men lette wel, niettegenstaande het voorstel van den Heer Baud, dat gelegenheid tot nader onderzoek opende voor hen, die nog niet overtuigd waren, niettegenstaande die motie bekend was op het oogenblik der stemming over dat van den Heer van Bosse, waren er toen reeds 32 leden, die het toen reeds noodzakelijk achtten, dat er regels *bij de wet* zouden worden gesteld, terwijl de overige 33, zonder nog te zeggen, dat deze *niet* noodzakelijk waren, de voorkeur gaven aan eene latere behandeling van de kwestie, welke wapenstilstand dan ook dadelijk, op vijf leden na, door de geheele Kamer, misschien wel afgemat van de tweedaagsche discussie, gretig werd aangenomen.

Maar, het was dan ook slechts een wapenstilstand, want in de zitting van 2 Maart 1856 heeft de Heer van Hoëvell, in den waan verkeerende, dat de Heer Baud zich de eer zou voorbehouden, om het punt op nieuw op te vatten, doch daarvan niets hebbende bemerkt, verlof gevraagd en bekomen, „om op een nader te bepalen dag den Minister van Kolonien te interpelleren over de kultuurcontracten in Indie, met de bedoeling, om, na ontvangst van het antwoord des ministers, een bepaald voorstel aan de Kamer te onderwerpen"

Later werden echter door den toekomstigen interpellant de redenen blootgelegd, waarom hij van de verleende vergunning voor alsnog geen gebruik mogt maken. Die redenen staan ongelukkiglijk in verband met den worstelstrijd tusschen het vorig Ministerie en de Tweede Kamer, en behoeven *als zoodanig*, en ook buitendien als meermalen door ons geschetst, hier geene afzonderlijke uiteenzetting. Een enkel woord ter herinnering. Gelijk met de *meerderheid* van ééne stem de motie van den Heer van Bosse was afgestemd, gelijk met eene stem het budget van oorlog was *aangenomen*, na staking, gelijk bij tweede staking, het budget van binnenlandsche zaken was *verworpen* en hoofdstuk XII weder na staking met een of twee stemmen later was aangenomen, — zoo ook was in de zitting van 2 Mei 1857, met 33 tegen 29 stemmen afgewezen het amendement van den Hr. Hoyinck van Papendrecht, houdende; dat de Kamer van oordeel is, „dat het reglement op de drukwerken in Indie in strijd is met den geest en de bedoeling van art. 110 van het regeringsreglement en mitsdien herziening behoeft, en dat, althans voor zoo veel de uitvoering van al. 2 van dat artikel betreft, er behoefte bestaat aan regeling bij de wet." — Er waren toen onder de afwezigen bekende voorstanders van het gronddenkbeeld dier motie. Even na dien afloop, bekwam de Heer van Hoëvell het woord tot het doen zijner interpellatie over de suikercontracten. Om kort te gaan, de „ongehoorde politieke toestand," waarin wij verkeerden, waardoor „de gewigtigste belangen van het vaderland en de kolonien in de Kamer beslist werden, terwijl òf de stemmen staken, òf de meerderheid van ééne stem de aanneming of verwerping bewerkt," en waarvan even te voren een nieuw bewijs was geleverd, die toestand maakte den Heer v. Hoëvell huiverig, om op dat oogenblik zijne interpellatie te rigten of zijn voorstel, daaruit voortvloeijende, aan de Kamer te onderwerpen, zoodat hij voornemens was, wanneer de Kamer geheel voltallig was, op de zaak terug te komen.

De gereede aanleiding daartoe zou zijn de toen aanstaande discussie over het koloniaal batig slot over 1855, een ontwerp waar *tegen* men niet, maar waar *over* men spreekt als de meest eigenaardige gelegenheid opleverende tot behandeling van koloniale vraagstukken. Op 24 Febr. jl. werd die discussie gevoerd. Zij was in meer dan één opzigt belangrijk, afgescheiden van het punt in kwestie; maar, om ons daartoe alleen te bepalen en om het verband aan te wijzen tusschen die zitting en de nadere discussien, dient de lezer te weten, dat in die zitting van 24 Febr. de zaak op nieuw door den Hr. v. Hoëvell werd ter sprake gebragt. Eerst gaf hij een overzigt van de hoofdmomenten van het geschil, schetste de begrootings-discussien in December 1856, de vermelding van het onthaal en het lot der beide motien, en daarna werd de kwestie ter tafel gebragt, in hare zuivere positie, namelijk niet beslissing over de vraag: *welke* regels, maar regeling van het onderwerp bij *de* wet. Dit werd op de reeds bekende gronden aangedrongen, in het belang der suikerindustrie zelve, in dat van de Regering, en eindelijk in het belang der schatkist. Mogt hij nu niet hopen, dat de Minister van kolonien, die thans ruimschoots den tijd had gehad om de zaak rijpelijk te onderzoeken en na te gaan, aan het verlangen der Kamer zou te gemoet komen?

Wel zeker mogt hij dat *hopen*, maar meer ook niet, want de Minister, na ten aanzien van het cultuurstelsel in het algemeen, eene zeer conservative interpretatie van art. 56 van het regeringsreglement te hebben op den voorgrond gesteld, tot aandrang waarvan hij de memorie van toelichting door den Heer Baud in de toemalige discussien gegeven, tot de zijne maakte — verklaarde aangaande het punt in kwestie, dat, indien het al in de bedoeling van den afgevaardigde uit Almelo mogt liggen, om niet op dit oogenblik uit te maken *welke* regelen men zou vaststellen — maar alleen om te bepalen, dat die regelen zouden worden vastgesteld bij de wet — „het hem dan vrijstond, zelf een ontwerp daartoe in te dienen en de Regering dan verpligt zou zijn om dat wetsontwerp in overweging te nemen." Maar hij kon „niet voldoen aan de hoop, door den spreker uitgedrukt, dat de minister in zijne overtuiging zou deelen." Uit het onderzoek, vroeger omtrent deze aangelegenheid ingesteld, was hem zooveel bijgebleven, dat hij hoe langer hoe meer versterkt was in de overtuiging, dat het onmogelijk is die zaak bij de wet te regelen." Hij voor zich vond *„geene de minste aanleiding* om daartoe het voorstel aan de vergadering te doen, en geloofde (de Heer Stolte had er ook reeds op gewezen, herinnerde hij), „dat zoodanige regeling niet kan plaats hebben, „zonder daarin te omvatten alles wat betrekking heeft tot de Indische „huishouding; en dat, zoo er eenig onderwerp van koloniaal belang moet blijven overgelaten aan de regeling van het *opperbestuur*, der *uitvoerende* magt, het voorzeker deze zaak „is, welke zoo diep ingrijpt in de landsinstellingen der „bevolking van Nederlandsch Indie." Hij verklaarde zich echter bereid, om zijne „beschouwingen" dienaangaande op een nader te bepalen dag breeder te ontwikkelen. De Heer van der Linden stelde daarop voor om de discussien eenige dagen te schorsen, doch de minister gaf in overweging (de lang voorspelde ministerieele crisis was op dat oogenblik reeds in aantogt) geen dag te bepalen, maar dit over te laten aan het overleg tusschen den Voorzitter en hem. De verdere discussie over het koloniaal batig slot werd alzoo uitgesteld.

Kort daarop volgde de aanleiding en later de aanneming van het ontslag, ook van den minister van kolonien, de optreding van het nieuw ministerie; en eindelijk, de aan de orde stelling van de geschorste beraadslagingen, ook in verband tot de inlichtingen door de HH. v. Hoëvell en van der Linden gevraagd.

Ziedaar de *historia facti*, tegelijk met de hoofdtrekken van den aard des onderwerps en de gronden voor en tegen, benevens de beschouwingen van twee der tegenwoordige Ministers.

Du choc des opinions jaillit la vérité.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 6 *Mei.*

In het algemeen heeft de toestand onzes handels sedert onze vorige weinig verandering ondergaan. De zweem van beterschap, welke wij toen ons verheugden aan te stippen, duurt steeds (ofschoon langzaam) voort en geeft aan onze markt een iets levendiger aanzien. Zulks is evenwel nog slechts bij enkele artikelen bemerkbaar, welke door de wijze taktiek van sommige verkoopers op eene natuurlijke hoogte zijn teruggebragt en daardoor het vertrouwen, ten minste der consumtiekoopers, hebben herwonnen, — terwijl andere, zoo als *Huiden*, *Droogerijen*, *Arak* enz. nog in even gedrukten toestand verkeeren — en velen uiten reeds hunne verwondering omtrent het zoo langzaam herleven des handels en het met naauwelijks merkbare schreden terugkeeren van het vertrouwen. — Wanneer men echter de hevigheid van den schok in aanmerking neemt, welke de handelswereld had te doorstaan (waarvan welligt nog niet al de gevolgen overleefd zijn) en wanneer men terugblikt op het na eene dergelijke crisis voor ongeveer 10 jaren gebeurde, dan gelooven wij juist hierin als een gunstig teeken voor de toekomst te mogen zien, dat de handel, wanneer eenmaal herlevendigd, op des te solidere basis zal rusten. Niettegenstaande de matige prijzen van sommige artikelen, de ruime geldmarkt en gevolgelijk lage rentevoet, is de lust tot speculatieve onderneming nog zeer gering.

AMSTERDAM, 6 *Mei.*

Koffij. De betere stemming voor dit artikel, welke reeds dadelijk na de veiling blijkbaar was, werd sedert meer en meer bevestigd door de dadelijks terugkeerende vraag voor consumtie en de meeste nommers zijn gezocht tot 1 à 3 c. boven de veilingsprijzen; door de geretireerdheid der houders was de omzet gedurende de laatste dagen echter van minder omvang. Men noteert thans goed ord. *Java* 19 c., blank 29½ à 30 c. Tegen 11 dezer zijn door particulieren in veiling aangeslagen 6624 bn. *Padang*. Van *West.-Ind.* soorten zijn uit de 1ste hand afgedaan:

4600 bn. *Brasil* per *Sophia Elizabeth*, tot 21½ à 22 en
2000 „ „ „ *Vasco de Gama* tot geheimen prijs. *Brasil* in de fijnere soorten blijft zeer gezocht en is iets hooger betaald; middelsoorten vast, doch ord. vindt weinig vraag.

Ruwe **Suiker.** De omzettingen hierin waren nog al belangrijk gedurende de laatste 14 dagen, veelal ten gevolge van zeer belangrijke afdoeningen in *geraffinerd* op levering, waartegen de raffinadeurs zich in *ruwe* Suiker remplaceerden. Verkocht werden:

975 kn. per *Senior*, zeemonster nº. 13. . . . . ƒ 35¼
van boord
230 „ opgeslagen, nº. 17½. . . . . „ 40
700 „ idem, per *Tagal*, nº. 18½ . . . . „ 40½
3264 „ zeilende „ *Maria Louisa*, zeem. nº. 12½ . . . . „ 35¼
585 „ idem, „ *Equator* nº. 11¾ . . . . „ 34½

463 „ idem, „ *Zwaan*, n°. $13\frac{3}{4}$ . . . . *f* $35\frac{1}{2}$
1778 „ opgeslagen ex *Maarten van Rossem*, n°. $14\frac{1}{2}$ . . „ $36\frac{1}{4}$
benevens zeilende 450 kisten *Havana*, n°. 16 *f* 43 en eenige partijen *Surinaamsch*.

Thans schijnen koopers en verkoopers eerst den afloop der N. H. M. veiling te willen afwachten, welke in de volgende week te Amsterdam zal plaats hebben.

Thee. Worden voortdurend tot de laatste veilingsprijzen gevraagd, doch daartoe is niet te koop. Naar *Java Pecco* vertoonde zich eenige vraag voor Buitenlandsch.

Rijst onveranderd en in zeer gedrukte stemming. In de vorige week kwamen de volgende afdoeningen tot stand, als:

6311 bn.	*Java*	per *Magdalena*	tot	*f* 6
232 „	blank *Java*	„ *Maarten van Rossem*	„	„ 7
1000 „	*Tafel*	„ *Burgem. van Reenen*	„	„ $7\frac{3}{4}$
292 „	„	„ *Idem*	„	„ 9

De voorraad van dit artikel te Londen bedraagt ca. 82,000 ton.

Specerijen zonder merkbare verandering. De omzet bepaalt zich tot enkele ceelen voor behoeften, waarvoor omstreeks de vorige prijzen betaald worden. Heden zijn 1500 bd. bruine PEPER in veiling verkocht tot 24 a $24\frac{1}{2}$ c. voor gezond en $23\frac{1}{2}$ c. voor B. S.

Tabak. Uit de hand ging in *Oost-Indische* soorten niets om; daarentegen zijn eenige belangrijke partijen verkocht in de op 28 en 29 April alhier gehoudene veilingen, welke als volgt zijn afgeloopen:

791 p. hoofdmerk *Cuba*, liggende te Amsterdam, verkocht van $25\frac{1}{2}$ à $123\frac{1}{2}$ c., dooreen $63\frac{1}{2}$ c.; 694 p. plantage *Klein*, liggende te Rotterdam, verkocht van 24 à 45 c.

Van de 226 p. *Java* Tabak, hoofdmerk D M v O, zijn verkocht 181 p. van 100 à 140 c., dooreen 126 c.; 45 p. opgeh. van 120 à 140 c.

160 p. *Java* Tabak hoofdm. EB, zijn verkocht tot 35 à $94\frac{1}{2}$ c.

De 552 p *Manilla*, zijn verk. van $30\frac{1}{2}$ c. à *f* $1.15\frac{1}{2}$, dooreen 51 c.

De 121 p. *Java*, merk GG. verkocht van $36\frac{1}{2}$ à $128\frac{1}{2}$ c., dooreen 83 c. en de 248 p, merk ABK van $22\frac{1}{2}$ à $58\frac{1}{2}$ c., dooreen 40 c.; de 14 kranj. gekorven *Java* Tabak zijn verkocht à 43 c.

Van 45 p. *Java*, 18 p. verk. van $27\frac{1}{4}$ à $27\frac{1}{2}$ c., 27 p. opgeh. à 27 c

De ca 800/2 k. *Manilla* Sigaren 2a 1857 zijn verk. van *f* 21 à $27\frac{3}{4}$.

874 p. *Java* Tabak verkocht, 446 p. hoofdmerk TR/K van $41\frac{1}{2}$ c. á $119\frac{1}{2}$ c.; dooreen ca. 82 c., 428 p. hoofdmerk BN. van 28 á $108\frac{1}{2}$ c., dooreen ca. 61 c.

Van de 200 p. *Java* (*Malang*). 56 p. *Java* (*Nicot*) en 38 p. *Manilla* zijn verkocht: 20 p. *Malang* 30 c., 70 p. *dito* op 31 c. en 110 p. *dito* niet geveild, 25 p. *Nicot* op 44 c. en 31 p. *dito* niet geveild; 38 p. *Manilla* opgeh. 44—57 c.

Katoen. De stemming was deze week tengevolge der willige berigten van Liverpool veel vaster en 110 b. *O. Ind.* werden tot $\frac{3}{4}$ á 1 c boven de prijzen der vorige week afgedaan. Men noteert thans *Madras*, enz. 25 á 31 c., *middling à goodmiddling N. Amerik.* $38\frac{1}{2}$ á 40 c.

Huiden. De lustelooze stemming waarin dit artikel voortdurend verkeert, gaf zich ten duidelijkste te kennen in de op 22 April alhier gehoudene veiling, waarin slechts een klein gedeelte tot lage prijzen koopers vond.

Banca **Tin.** De prijs van dit artikel onderging gedurende de laatste 14 dagen eene rasse verbetering, zijnde eerst ca. 1200 bl. tot *f* 66, daarna 100 bl. tot *f* 67, en 900 bl. tot *f* 68 verhandeld; terwijl deze week voor 300 bl. *f* 70 is betaald geworden. In *Java* **Indigo** en **Cochenille** gaat niet om, in afwachting der veiling welke morgen zal plaats hebben. **Arak.** Omtrent dit artikel is geene verandering te vermelden, blijvende hetzelve nog altijd geheel verlaten. **Wijn.** Bij de N. H. M. zijn bij inschrijving afgedaan 40/2 pijpen *Kaapsche Xeres*, en 11/1, 11/2 pijpen *Kaapsche Pontac*

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

24 April. *Souburg*, Evers, van Banjoewangie; *Maria Elis. Marg.* Bauditz, van dito. — 27 April. *Bato*, Broeksmit, van dito; *Joh. Lodewijk*, v. d. Waal, van Batavia. — 29 April. *Fervinche*, Francis, van New-York. — 30 April. *Willem de Zwijger*, v. Dries, van Banjoewangie; *Helena en Anna*, Lupcke, van Padang; *Hero*, Stafford, van New-York; *Meguntícook*, Howes, van dito. — 2 Mei. *Broedertrouw*, Rotgans, van Banjoewangie. — 3 Mei. *Ck. Ward*, Gould, van Callao.

Hellevoetsluis.

Aangekomen.

29 April. *H. Vincentius van Paulo*, de Groot, van New-York; *Laila*, Coffin, van Baltimore. — 1 Mei. *Speculant*, v. Wagtendonk, van Bahia; *Buven*, Burns, van St. Thomas.

Texel.

Aangekomen.

24 April. *Alice Maud*, Robertson, van Akyab. — 25 April. *Rijswijk*, Hessels, van Batavia. — 26 April. *Oregon*, Porter, van New-York. — 30 April. *S. van Heel*, Dietz, van Batavia. — *Vier Gezusters*, Bik, van dito; *Ouderk a/d. Amstel*, Zinger, van dito; *Ary Scheffer*, Kunst, Banjoewangie.

Vlissingen.

Aangekomen.

30 April. *Fenna*, Caspers, van Buenos-Ayres.

Brouwershaven.

Vertrokken.

6 Mei. *Billiton*, Ganswijk, naar Sydney.

Hellevoetsluis.

Vertrokken.

22 April. *Jan van Galen*, de Boer, naar Hongkong; *Jacoba*, Schaap, naar dito via Newport; *H. Liduina*, v. Brink, naar K. de G. Hoop via Cardiff, — 23 April. *White Cloud*, Bouden, naar Boston. — 26 April. *Resident van Son*, Kramers, naar Batavia. — 27 April. *Vijf Vrienden*, Johan, dito. — 26 April. *Epaminondas*, Brand, naar New-York. — 3 Mei. St. *Nagasaki*, Jones, naar Japan. — 4 Mei. *Bengalen*, Planter, naar Boston; *Jacobus Martinus*, Meppelder, naar K. de G. Hoop en Batavia via Swansea.

Texel.

Vertrokken.

26 Mei. *Gebroeders*, de Groot, naar Batavia; *Lewe van Nijestein*, Borchers, Swansea; *Thetis*, Visser, naar Cardiff. — 6 *Jacob en Anna*, Petersen, naar Japan; *Jacoba en Christina*, Berk, naar Batavia; *Mathilde*, Fekkes, naar dito; *Albatros*, Haasnoot, naar dito; *Bommelerwaard*, Loos, naar Cardiff.

Zeilklaar.

Hellevoetsluis.

6 Mei. *Twee Anthony's*, v. Rhijn v. Alkemade, naar Batavia; *Anthonia Geertruida*, Forbes, Browning, naar dito.

Texel.

26 Mei. *Neptunus*, Schuurman, naar Batavia; *Javaan*, Munnix naar dito; *Zeelust*, Knaap, naar dito; *Noord-Braband*, Bok, naar dito; *Vijf Gebroeders*, Teensma, naar dito; *Triton*, Olie, naar dito; *Bellatrix*, Sandberg, naar dito; *Reintje*, Teensma, naar New-York; *Princes Amelie*, Groeneveld, naar Londen.

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia: Per *Johannes Lodewijk*, kapt. A. H. van der Waal, Mevr. van Davelaar met familie en bediende, Jufvr. Boers, de heer M. de Roij van Zuydewijn, (kapt. bij het O. I. leger); de heer van Wijk, gezagvoerder van het in Indie afgekeurde schip *Flora*, en eenige gepasporteerde militairen.

Per *Willem de Zwijger*, kapt. v. Dries: Mejuvr. de wed. van der Velde, met drie kinderen en eene Javaansche bediende.

Per *Vier Gezusters*, kapt. Bik: De heeren J. K. de Wit en familie; C. F. A. Huygen (overleden), echtgen. en moeder; en Kern, kapt. der Inf.

Per *Ouderkerk a/d. Amstel*, kapt. Zinger; Mevr. de Groot en 2 kinderen; kolonel J. C Berghuis; de heeren Anfimorth, echtgen. en kind; Hageman, gezagvoerder van het verongelukte schip *van Bosse*, en echtgen, Fernhout en Spaan, stuurlieden.

Van Samarang: Per *Rijswijk*, kapt. der inf. Saurossig; 1e luit. Meluw Baert, beide van transport terugkeerende, gep. 1e luit. Schumacher en 6 kolonialen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia. Per *Resident van Son*, kapt. Kramers. De heer van Affelen van Stamsfoort, echtgenoot en vijf kinderen; de heer van Alphen; mevr. Mess, Krüthoffer en kind, en een Javaansche bediende.

Per *Jacoba* en *Christina*; kapt. Berk: mevr. A. F. J. Boers, geb. Moyaart; mevr. A. v. Hulsteyn, mej. A. B. van Hulsteyn, M. C. W. v. Hulsteyn C. W. Hulsteyn en S. E. van Dijk; de heeren E. de Munnick; E. W. G. F. Woutersz, R. J. v. d. Rijst en A Valkenet, en drie Jav. bedienden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders*	*Van*
Junij	24	Nederlandsch	IJstroom	A. Hansen	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Hing Goan.	Intje Aloei.	Riouw.
„	—	Nederlandsch	Schoon Verbond.	D. D. Borchers.	Batavia.
„	25	Nederl. Ind.	Stoomschip Banda.	A. G. Bosch.	„
„	—	Nederlandsch	Catharina Geertruida.	E. E. Mos.	„

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar.*
Junij	24	Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	F. H. Schmidt.	Bat. via Samarang.
„	25	Z. M.	„ Merapie.	Kapt. Luit. tz. J. J. Westerouwen v. Meeteren.	Koerst. om de West.
„	—	Nederl. Ind.	Hoseeng.	Oeij Boenko.	Balie (Badong).
„	—	„ „	Ringit.	To Sarie.	Idem.
„	—	„ „	Fathool Main.	Said Awab bin Oemar Satrie.	Sumbawa.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Zweedsch	Maria Charlotte.	Schmidt.	Falmouth.	Fraser Eaton & Co.
Hamburg	Elbe.	Muhlenroth.	In reparatie.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsch	Ystroom.	Hansen.	Nederland.	„ „ „ „ „
Oldenburgsch	Johanna.	W. Janssen.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
Bremer	Horatio.	H. A. Holm.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Maria Catharina.	H. C. de Bos.	„	„ „ „ „
Oldenburg	Fannij Kirchner.	B. Block.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	Sara Eleonora.	Schuijmer.	Reparatie.	Schimmelpenninck & Co.
„	Catharina Geertruda.	Masch.	Onbepaald.	„ „ „
„	Schoon Verbond.	Borchers.	„	„ „ „
„	Cornelis Houtman.	Rolman.	China.	„ „ „
„	Clio.	Wijnmalen.	Nederland.	„ „ „
„	Doggersbank.	P. Kerkhoven.	Onbepaald.	„ „ „
Nederlandsch	Pictura.	W. Vogel.	Onbekend.	B. Kopersmit & Co.
Nederl.	Stoomschip Banda.	Bosch.	Prob. via Samarang.	„ „ „ „
Nederlandsche	Gruda.	Lange.	In lading.	McMillan Marten & Co.
Engelsch	Sea Bird.	Stephenson.	Onbepaald.	Major Matzen & Co.
Nederlandsch	Witte Cornsz de Wit.	Kruimel.	Nederland.	Ruyl Cramer & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met het stoomschip *Banda*, de heeren de Steurs en 2 kinderen, Grintveld en echtgenote, 5 officieren, Mejufvr. van der Waal, Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Met het stoomschip *Makasser*, de heeren H. Roquike en P. A. Lutschen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; stoomschepen Madura, Gedeh en de roeikannoneerboot No 14; de schepen Elbe, Sea Bird, Fathul Moebarak, Cornelis Houtman, Alfulck, Doggersbank en Schoon Verbond; de stoomschepen Batavia en Banda; de barken Fatal Ma-än, Saijan Maskoor, Goausien, Fathal Kair, Madina, Johanna, Oosterling, Clio, Krimpenerwaard, Fannij Kirchner, Lismoijne, Horatio, Pictura, Maria Catharina, Al Rachmanie, Witte Corneliszoon de Wit, Schelde, Zein, Nederwaard, Ystroom en Hing Goan; de schoeners Hiatlie, Bientang Timor, Ardjoeno, Esther Helena, Pinang, Boesiri en Venus; de kotter Klara.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

15 Junij. Het Ned. Ind. schip *Djoedool Moebarak*, gezagv. Sech bin Mohamat Alan, van Soerabaya, den 10den Junij,

16 Junij. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahaila, van Bima, den 5den Junij.

17 Junij. Het Ned. Ind. schip *Fathal Karim*, gezagv. Sech Achmat bin Oemar Fagie, van Samarang den 7den Junij.

18 Junij. De Ned. Ind. bark *Faidool Rachman*, gezagv. Said Achmat bin Abdulla Ba-alie, van Samarang, den 5den Junij.

VERTROKKEN.

14 Junij. De Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Siendoe Djaija, naar Soerabaya.

15 Junij. De Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Machmoot bin Aloei Alhabassij, naar Singkawang; de Ned. Ind. kotter *Sie Berkat*, gezagv. Sech Abdulla bin Oemar bin Salim Bagrab, naar Balie.

16 Junij. De Ned. Ind. bark *Soedul Gaer*, gezagv. Said Abdulla bin Oemar Bahazoon, naar Samarang.

18 Junij. Het Ned. Ind. schip *Ernst Willem*, gezagv. M. Paulino, naar Pangool en Tjilatjap via Banjoewangie; de Ned. Ind. brik *Bisqil Haer*, gezagv. Said Osman bin Mohamat Almaskatie, naar Tegal.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Maria, Mansoer, Sie Damar, Atiat Tilmaula, Sumanap, Almashoor, Fathool Haer, de barken Fulkul Haer, Joedul Barie, Faidool Rachman, de schepen Foelkool Haer, Djoedool Doebarak, Fathul karim.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 24sten tot en met den 26sten Junij 1858.

AANVOER.

Van Samarang per het Ned. schip *Ystroom*, gezagv. Hansen, agenten J. F. van Leeuwen en Co.

218 kisten en balen manufacturen, 3 collis monsters, J. F. van Leeuwen en Co; 12 kisten manufacturen, 1 pakje monster, B. J. van Eck en Co; 12 kisten manufacturen, 150 vaatjes verw, 40 vaatjes loodwit, Ruyl Cramer en Co; 20 vaatjes boter, Fraser Eaton en Co; 1 kist boeken, Mortel; 12 balen zakken, Schimmelpenninck en Co; 3 kisten koopmanschappen, Order; 34 vaatjes verwwaren, 4 collis koopmanschappen, Duijshart; 2 kistjes regaal, Order.

Van Riouw per de Ned. Ind. bark *Hing Goan*, gezagv. Intjik Alwie, agent Gezagvoerder.

43 kisten onbekend, 28 kisten thee, 19 pakken medicijnen, Order; 967 krandj. en zakken gambier, 1650 pakken porceleinwaren, 525 stellen aardewerk, 72 collis lijnwaden, medicijnen, ijzerwerk, koopmanschappen en kleinigheden, Tan Bindjang.

Van Batavia per het Nederl. schip *Schoon Verbond*, gezagv. D. Borchers, agenten Adam en Co.

166 staven en 180 bundels ijzer, 51 manden aardewerk en 572 € spelter, Thomas; 15 balen en kisten lijnwaden, Adam en Co; 75 kisten manufacturen, 10 collis dranken, 840 bundels ijzer, 10 ijzeren kettingen en ankers, Fraser Eaton & Co; 186 collis manufacturen, 200 kisten Jap. boomwas, 97 kisten koopmanschappen, 158 manden aardewerk, J. F. van Leeuwen & Co; 60 tonnen steenkolen, 13 collis machinerien, W. Cores de Vries; 12 collis dranken, Kingdom; 13 collis manufacturen. McMillan Marten & Co; 2 kisten eau de cologne, Gebr. van Delden; 5 kisten eau de cologne, Schimmelpenninck & Co; 3 collis machinerien, W. W. Cook & Co; 14 kisten manufacturen, 105 vaten meel, P. Kervel & Co; 2 rollen lood, Martherus.

Van Batavia per het Ned. Ind. sstoomschip *Banda*, gezagv. Bosch, agenten B. Kopersmit & Co.

een piano, 1 stuk bladkoper, 11 picols suiker, W. Cores de Vries 30 kisten siroopen, Bechade; 1 kist regaal, Mevr. Rambaldo.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol. *f* 15 à *f* 16 —
KOFFIJ per picol *f* 25.—
RIJST (CARGA) per kojang *f* 110 à *f* 120.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 135 à *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 200 à *f* 800.—
ARAK per legger *f* 50 à *f* 60.—
OLIE (KLAPPER).
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS. Pari.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam* en bij L. VAN BAKKENES Co te *Amsterdam*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.